

Tengernek Csillaga

2013. jan.–febr.
XVIII/1. szám

Mária korszakának lapja

Ára: 290,- Ft

Máriagyűd – kegyszobor

Ave verum Corpus natum
De Maria Virgine:
Vere passum, immolatum

In cruce pro homine:
Cuius latus perforatum
Fluxit aqua et sanguine:
Esto nobis praegustatum
Mortis in examine.
O Iesu dulcis!
O Iesu pie!
O Iesu Fili Mariae!
(Miserere mei!)
Amen.

Üdvözlégy, igaz test ki születél
Szűz Máriától.
Valóságosan szenvedtél, s feláldoz-
tattál
a keresztfán az emberért.
Kinek átvert oldalából
víz és vér folyt!
Add, hogy veled táplálkozhassunk
a halál megpróbáltatásaiban is!
Ó édes Jézus!
Ó kegyes Jézus!
Ó Mária Fia, Jézus!
(Irgalmazz nekem!)
Amen.

Spirituális támogatók: fr. Barsi Balázs OFM., Gyulai Oszkár,
P. Jáki Teodóz Sándor OSB., Katona István, Regőczy István és Török József.
Teológiailag lektorálta: Bocsa József, piarista

Tartalomjegyzék

Ave verum Corpus natum.....	1
Ezt cselekedjétek emlékezetemre.....	1
A liturgiatanulás három lépcsőfoka.....	3
Két kérdés a Summorum Pontificum pápai törvénnyel kapcsolatban.....	4
A hit tartalmának továbbadása.....	7
Imádkozzuk a niceai-konstantinápolyi hitvallást!.....	15
A Karácsony Isten világosságának hordozóivá tesz.....	17
Jézus Krisztus megjelent a világ népeinek.....	18
A közös családi ima szépsége.....	19
Az ökumenizmus az Egyház központi feladata.....	21
Isten számára a hatalom szolgálat, alázat és szeretet.....	23
Az Isten szeretetébe vetett hit ad igazi választ a rossz leküzdéséhez.....	24
Isten soha nem hagy magunkra bennünket.....	25
Isten szeretete erősebb a legszörnyűbb rossznál.....	26
Az átdöfött lélek.....	27
Nem lehet két urat szolgálni: Istent és a gazdagságot.....	28
Jézus imája a Getszemáni-kertben.....	29
Jézusnak a Keresztfán mondott három imája.....	31
A negyven napos nagyböjt.....	32
A zsoltárimádságról.....	34
Egy jó tanács a zsoltárimádsághoz.....	35
Mária-kegyhelyek	
Máriagyűd.....	31
Rózsafüzér	
Az örök élet felé vezetlek benneteket.....	39

A Szerkesztőség címe:

1539 Budapest, Postafiók 638.
Internet: www.tengernekcsillaga.hu
E-mail: info@tengernekcsillaga.hu

A lappal kapcsolatos bármilyen észrevé-
tellet, javaslattal forduljon a lap szerkesz-
tőségéhez!

Felelős szerkesztő: Jánossy Gábor

Készült a Co-Print Kft. nyomdájában,
www.co-print.hu

Felelős vezető: G. Diviaczky Klára

A hátsó borítón: Arciconfraternita Santa
Maria Dell'orazione e morte

A *Tengernek Csillaga* folyóirat megren-
delhető a Stella Maris Alapítvány posta-
fiók címén, illetve e-mailen és megvásá-
rolható a templomokban vagy Budapest
V., Ferenciek terén.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem kül-
dünk vissza.

Kiadja a Stella Maris Alapítvány

A Stella Maris Alapítvány
bankszámlaszáma: K&H Bank
10200885-32621031-00000000
ISSN szám: 1416-8243

Ave verum Corpus natum

Az *Ave verum Corpus natum* (Üdvözlégy, szent Test) kezdetű énekünk egy verses antifóna a Legméltóságosabb Oltáriszentség tiszteletére. Ezt az imádságot a hagyomány szerint Szent Péter 198. utóda, Őszentsége VI. Ince pápa (1282 – 1362. szeptember 12.) szerezte. Az *Ave verum* eredetileg az Úrfelmutatáskor mondandó fohász volt, de gyakran használták szentségi áldás alkalmával is. Legalább négy változata vált ismertté, az egyik záró szakasza ekképpen szól: O clemens, O pie / O dulcis Jesu, Fili Mariae. Mi az Éneklő Egyház által (ÉE 159) és a Hozsannából (H 315) ismert, talán legelterjedtebb változatot ismertetjük.

Először francia, német és angol földön lett közzismert. Énekelték az *Adoro te devote* után antifónaként is. Guéranger OSB (1805–1875; a bencés rend újjáélesztője a francia forradalom után) szerint a Sanctus tropusának tekinthető. Gregorián dallama 6. tónusú. Többszólamú feldolgozásai közül legnépszerűbb Mozarté (K 618), de megzenésítette Willian Byrd, Sir Edward Elgar, Camille Saint-Saëns, Orlande de Lassus, Imant Raminsh, Alexandre Guilmant, Colin Mawby és Malcolm Archer is. Kiemelkedő alkotás Liszt Ferenc feldolgozása (S 44), aki több fantáziát is komponált az *Ave verum* himnuszához (S 461; S 633; S 658).

Az *Ave verum* imádságot különösen adventi és karácsonyi időben, valamint Úrnapján és Mária-misékben imádkozzuk. A kenyér és a bor színe alatt ugyanaz az Úr Krisztus van jelen, aki a Boldogságos Szűz Mária által testet öltött és közénk született. A mi Urunk Jézus Krisztus egész életével jelen van a Szent Eucharishtiában.

fr. Fülep Dániel Ágoston OSPPE

Ezt cselekedjétek emlékezetemre

XVI. Benedek pápa január 11-én, szerdán délelőtt a hagyományos általános kihallgatásra összegyűlt zarándokokat a vatikáni VI. Pál aulában fogadta, hogy folytatva az imádságnak szentelt katekéziseit, most Jézus az Utolsó Vacsora alkalmával mondott imájáról tanítson. Jézus már hosszú ideje beszélt a tanítványoknak a rá váró szenvedésről azért, hogy egyre inkább felkészítse őket az eseményekre: „Az Emberfia emberek kezére kerül és megölik, de halála után harmadnapra feltámad” (Mk 8,31) – mondta. Pontosan Húsvét idejére

esett, amikor Jézus búcsút vett tanítványaitól tudatosan készülve szenvedésére, halálára és feltámadására. Az Utolsó Vacsora különleges volt: Jézus valami újat adományozott tanítványainak: Önmagát. Jézus Keresztjének és Feltámadásának elővételezésével ünnepelte meg a Húsvétot. János evangélista pl. nem részletezi az Utolsó Vacsora eseményeit pontosan azért, mert Jézus valami újat kívánt adni saját Húsvétját megtartva. János szerint Jézus akkor halt meg a kereszten, amikor a húsvéti bárányokat feláldozták – tanította a Szentatya.

De vajon mi áll az Utolsó Vacsora középpontjában? A kenyér megtörése és a tanítványok közötti szétosztása, valamint a bor felajánlása és az ima: ez az Eucharisztia megalapítása, és Jézus valamint az Egyház nagy imája – magyarázta a pápa, majd kifejtette az Újszövetségben található erre vonatkozó leírások jellegzetességeit. Lukács evangélista Eucharisziáról és hálaadásról szól: „kenyeret vett kezébe, hálát adott” (Lk 22,19), míg Máté és Márk áldásról beszél: „kenyeret vett kezébe, megáldotta azt” (Mk 14,22). Mindkét változat a zsidó hagyományban használatos berakha, vagyis hálaadó dicsérethez vezet, amelyet a vacsoránál mondtak. Az Istennek járó dicsőség és hálaadás imája áldást jelent az adományra, vagyis Isten dicsőítése áldássá válik úgy, mint maga az adomány is. Az Eucharisztia megalapításának szavai ehhez az imához kapcsolódnak: a dicsőítés és áldás a Jézus Testévé és Vérévé átváltozó kenyér és bor áldásává válnak. Ehhez járulnak a mozdulatok és gesztusok, a kenyér megtörése, valamint a bor felajánlása. Jézus gesztusai is új jelentéssel bírnak: látható jelét adja a befogadásnak ott, ahol Isten ajánlja fel magát. Jézus a kenyérben és borban saját magát ajánlja fel – magyarázta a híveknek a pápa.

Jézus az Utolsó Vacsorán a kenyér és a bor adományában elővételezi halálát és feltámadását megvalósítva azt, amit a Jó Pásztorról szóló példabeszédében mondott: „...odaadom életemet, hogy aztán vissza is vegyem. Senki sem veszi el tőlem: önként adom oda. Hatalmam van arra, hogy odaadjam, és hatalmam van arra, hogy visszavegyem. Ezt a feladatot kaptam Atyámtól” (Jn 10,17-18). Jézus előre felajánlja életét és ezáltal az erőszakos halált a másokért való önfeláldozássá formálja. Az elszenvedett erőszak szabad és megváltó áldozattá válik – mondta a Szentatya. Az Eucharisztia a zarándok eledele, amely erőt ad akkor is, amikor fáradtság vagy célvesztés uralkodik el rajta.

Az Eucharisziában való részvétel által mi is átéljük Jézus imáját, amelyet értünk tett és tesz mindmáig azért, hogy a rossz, amellyel nap, mint nap találkozunk, ne győzedelmeskedjen, hanem helyette Krisztus halálának és feltámadásának ereje tudjon működni bennünk. Az Eucharisziában az Egyház válaszol Jézus felszólítására: „Ezt cselekedjétek emlékezetemre” (Lk 22,19), amely

által mi is újból és újból csatlakozni tudunk Jézus imájához. Az Eucharisziában való részvétellel mi is egyesülni kívánunk a Húsvéti Báránnyal azért, hogy életünk, gyengeségei és hűtlensége ellenére is, ne elveszen, hanem átalakuljon. A keresztény élet számára elengedhetetlen az Eucharisziában való részvétel – hangoztatta a Szentatya. Kérjük mi is az Úrtól, hogy keresztjeinket az Istennek és embertársainknak szóló szabad és szeretetteljes áldozattá formálja át – fohászzkodott XVI. Benedek pápa a szerdai általános kihallgatáson mondott katekézise alkalmával.

Vatikáni Rádió, 2012.01.11.

A liturgiatanulás három lépcsőfoka

*...hogya a láthatók megismerésével
a láthatatlanok szeretetére ragadtassunk...
(a karácsonyi prefáció után)*

Az első lépcsőfok: megtanulni és begyakorolni mindent, ami a liturgiában készen adott, látható, hallható, verbális, konkrétan megragadható. Részt venni a liturgikus szertartásokon, megtanulni és mondani a liturgia szavait, fejből tudni a zoltárokat és más liturgikus szövegeket, énekelni a liturgikus éneket, tenni a mozdulatokat, alkalmazni és átvenni a jeleket, megtanulni – talán még nem látni, de legalább – nézni a templomot, annak tárgyait, a ruhákat, a cselekményeket. Ehhez gyermeki tanulékonyosság szükséges, Egyház-anyánk iránti engedelmesség, alázatosság. Le kell mondani saját elképzeléseinkről, sőt le kell mondani a szenzáció, a világias élmények iránti vágyakról. Ezért ez a lépcsőfok a lelkiélet iskolájával összevetve a *via purgativá*hoz, a tisztulás útjához hasonlít.

A második lépcsőfok: megérteni és megszeretni mindent, ami a liturgiában készen adott, látható, hallható, verbális, konkrétan megragadható. Megismerni a liturgia szótárát, megérteni a jelek jelentését, megérteni, miért cselekszik úgy az Egyház, ahogy cselekszik, megérteni, miért mondja azt, amit mond, megérteni a zoltárokat, liturgikus szövegeket és énekeket, legalábbis olyan szinten, hogy fennakadás nélkül, lelki haszonnal imádkozhassuk őket; megbecsülni a liturgia hagyományoságát, meglátni a liturgiában a szenthagyomány tanúját, s így a kinyilatkoztatás egyik hordozóját. Mindezen keresztül megszeretni a liturgiát, mert „egy nap a te házában több nekem, mint másutt

ezer”. Eközben tehát megvilágosodik előttünk a liturgia értelme. Ezért ez a lépcsőfok a lelkiélet iskolájával összevetve a *via illuminativá*hoz, a megvilágosodás útjához hasonlít.

A harmadik lépcsőfok: engedni és segíteni, hogy a liturgia beilleszkedjen vallási életünk egész organizmusába, s ezáltal egészen természetessé váljék. Megteremteni a liturgia és a dogmatikai hittudás egységét, megteremteni a liturgikus élet és a lelkiélet egységét; lenyugodni a lélek zaklatásaitól, és elmerülni a liturgia segítségével Isten és Isten dolgainak szemléletében; elindulni a liturgikus misztika mélységei felé, ahogy a legnagyobb misztikusok tették, akiknek misztikája nem szubjektív érzelmeken nyugodott, hanem akiknek a dogma és a liturgia tényei adtak szárnyakat. A lelkiélet iskolájával összevetve ez a *via unitiva*, az egyesülés útja, méghozzá „közönséges”, többé-kevésbé mindenki számára, az egyszerű hívő számára is megnyíló „kis” út.

Tenni – szeretve megérteni – birtokolni. A három fokozat nem válik el élesen egymástól, egymáshoz kapcsolódik, voltaképpen egymásba átmegy. De sorrendjük nem fordítható meg.

Dobszay László

Két kérdés a Summorum Pontificum pápai törvénnyel kapcsolatban

1.) A római rítus hagyományos formájának gyakorlását rendező pápai törvény célja

A Pápáknak mind a mai napig gondjuk volt arra, hogy Krisztus Egyháza az Isteni Főlségnek méltó kultuszt ajánljon fel „Nevének dicséretére és dicsőségére” és „egész Anyaszentegyháza javára” – ezek a kezdő szavai XVI. Benedek pápa SUMMORUM PONTIFICUM kezdetű motu proprio (saját indítatásból) kiadott apostoli levelének, melyben széleskörű lehetőséget teremt a római katolikus rítus hagyományos formájának végzéséhez.

A Szentatya a Római Misekönyv Általános rendelkezéseit (Harmadik kiadás, 2002, 397.) idézve tanít bennünket, hogy amint ősidőktől fogva, úgy a jövőben is igazodni kell ahhoz az elvhez, „*mely szerint minden egyes részegyháznak összhangban kell lennie az egyetemes Egyházzal, nem csupán a hit tanítása és a szentségi jelek, hanem az apostoli és azóta folytonos hagyomány által egyetemesen elfogadott szokások tekintetében is, melyeket nem*

csak a tévedés elkerülése végett kell megtartani, hanem az átadandó hit épsege érdekében is, mert az Egyház imádságának törvénye megfelel a hite törvényének.”

A 2007. július 7-én kibocsátott, *egyetemes törvényerővel* bíró – tehát kötelező erejű – apostoli levelében a Szentatya egy régi vitát kíván rendezni. A latin rítus hagyományos formájának *mindenkori* érvényességével kapcsolatban Őszentsége XVI. Benedek pápának a *püspökökhöz* írt levelében megállapítja:

„*Ami az 1962-es Misekönyv használatát, mint a szentmise liturgiájának rendkívüli formáját illeti, szeretném fölhívni a figyelmet arra, hogy ez a Misekönyv jogilag soha nem került hatályon kívül, következésképpen elvileg mindig megengedett maradt.*” XVI. Benedek pápánk továbbá kijelenti: „*A liturgia történetében növekedés és fejlődés van, de semmiféle törés nincsen. Ami az előző nemzedékek számára szent volt, számunkra is szent és nagy marad, s nem válhat váratlanul teljesen tiltottá vagy nem ítéltető károsnak. Mindegyikünknek jót tesz megőrizni azt a gazdagságot, mely az Egyház hitében és imádságában alakult ki, és jó biztosítani számára az azt megillető helyet.*” ()

Mindennek alapján látható, hogy a Szentatya szándéka nem más, mint a II. Vatikáni Zsinat Sacrasanctum Concilium liturgikus konstitúciójának megvalósítása, amely VI. Pál pápa megerősítésével „*a hagyományhoz híven a Szentséges Zsinat kijelenti, hogy az Anyaszentegyház az összes törvényesen elismert szertartást egyenjogúnak tartja és egyenlő tiszteletben részesíti; azt akarja, hogy ezek a szertartások a jövőben is megmaradjanak és mindenképpen ápolják is őket*” (SC 4).

A liturgikus örökség ápolása és megőrzése, a római rítus hagyományos formájának szeretete és gyakorlása tehát nem csupán lehetőség, de egyben feladat is az Egyház számára.

Ugyanezt erősíti meg az Ecclesia Dei Pápai Bizottság Instrukciója Őszentsége, XVI. Benedek pápa *Summorum Pontificum* motu propriojának végrehajtásáról.

„*XVI. Benedek pápa 2007. július 7-én kelt és 2007. szeptember 14-étől hatályos Summorum Pontificum motu proprioja a római liturgia gazdagságát az egész Egyháznak hozzáférhetőbbé tette.*” (1. pont)

„*A „rendkívüli formát” tiszteletreméltó és ősi gyakorlata miatt a neki kijáró tisztelettel meg kell őrizni.*” (6. pont)

A 8. pont szerint „*A motu proprio célja, hogy:*

a) minden hívőnek felkínálja, mint megőrzendő értékes kincset, a római liturgiát annak ősbibb gyakorlatában;

b) **garantálja és valóban biztosítsa ezen római liturgia gyakorlatát az azt kérőknek, abban a meggyőződésben, hogy az 1962-ben érvényes római liturgia gyakorlása a hívek javára megadott felhatalmazás**, amelyet ezért kiterjesztőleg kell értelmezni azon hívek érdekében, akik annak elsődleges címzettjei;

c) elősegítse a **kiengesztelődést** az Egyház kebelében.”

Mindezekből kitűnik, hogy a motu proprio célja korántsem egy szűk csoport igényeinek a kielégítése, hanem az egész Egyház gazdagítása, amelynek céljai között szerepel a kiengesztelődés, de nem kizárólagosan és elsődlegesen.

2.) Az engedélyeztetés alakulása az új előírások szerint

A korábbi feltételeket, melyeket a „Quattuor abhinc annos” és „Ecclesia Dei” kezdetű dokumentumok az 1962-ben Misekönyv használatához megszabtak, a Szentatya a motu proprio-val megváltoztatja. Lényeges újdonság, hogy a legtöbb esetben a püspöktől nem kell külön engedélyt kérni a római rítus hagyományos formájának gyakorlásához, a főpásztornak és a plébánosoknak pedig alapvetően készségesen kell meghallgatniuk a híveknek a régi liturgiára vonatkozó kéréseit, és biztosítaniuk kell a hagyományos miseforma és szentségkiszolgáltatások elérhetőségét.

A Summorum Pontificum 2. cikkelye a papokkal kapcsolatban leszögezi, hogy „*A nép részvétele nélkül ünnepelt szentmisénél bármely latin szertartású katolikus pap, akár egyházmegyes, akár szerzetes, használhatja a Boldog XXIII. János által 1962-ben kiadott misekönyvet.*” [...] „*A papnak sem az Apostoli Szentszéktől, sem saját Ordináriusától semmiféle engedélyre nincsen szüksége.*”

Az Istennek szentelt élet intézményei és az Apostoli élet társaságai a saját kápolnájukban konventmiséjüket **szabadon végezhetik** a régi misekönyv szerint. Ha egyes közösségek vagy az egész szerzetesi intézmény, illetve Társaság a szentmisét gyakran, többnyire vagy huzamosan így kívánja végezni, az ügyet a felettes előljárók a jog szabályai a törvények és statutumok előírásai szerint maguk eldönthetik. (3. cikkely)

A korábbi liturgikus hagyományhoz ragaszkodó hívők állandó csoportjának az 1962-ben kiadott Misekönyv szerinti szentmisére vonatkozó kéréseit **a plébánosnak „szívesen” kell fogadnia**. (5. cikkely) „*Hívők vagy papok kérésére a plébános ilyen rendkívüli formájú szentmiséket különleges alkalmakkor is megengedhet, mint pl. házasságkötés, temetés, vagy más alkalommal, pl. búcsújáráskor.*” (3. paragrafus) A 7. cikkely kimondja, hogy „*Ha az 5. cikkely 1. §-ában szereplő hívők valamely csoportja a plébánostól nem kapja meg*

kérése teljesítését, értesítse a dolgról a Megyéspüspököt. A Püspököt nagyon kérjük, hogy hallgassa meg kívánságukat. Ha képtelen gondoskodni az ilyen szentmiséről, terjessze fel az ügyet az „Ecclesia Dei” pápai bizottsághoz.” A pápa tehát „*nagyon kéri*” a püspököktől, hogy legyen figyelmes az ilyen irányú a kérésekre. A 9. cikkely 1. paragrafusa szerint „*Ugyanígy a plébános, mindent jól mérlegelve, engedélyt adhat a korábbi rituálé használatára a keresztesség, a házasság, a gyónás és a betegek kenete szentségének kiszolgáltatásakor, ha a lelkek java ezt indokolja.*”

A 2. paragrafus szerint „*Az Ordináriusok [püspökök, szerzetesi előljárók – a szerk.] felhatalmazást kapnak arra, hogy a bérmálás szentségét a régi Pontificale Romanum szerint szolgáltatassák ki, ha a lelkek java ezt javallja.*”

A 10. cikkely felhatalmazza a helyi Ordináriust arra, hogy felállíthat *személyi plébániát* a régebbi római rítus szerinti liturgia végzésére, vagy kinevezhet ilyen templomigazgatót, aki a jogszabályokkal összhangban, rendszeresen régi liturgikus forma szerint látja el papi szolgálatát.

Az Universae Ecclesiae szentszéki instrukció 13. pontja kimondja, hogy „*Az Egyházi törvénykönyv szerint a megyéspüspökök feladata a liturgia fölötti örökös, hogy biztosítsák a közérdeket, és hogy egyházmegyéikben minden méltón, békésen s higgadtan történjék, követve a római pápának a Summorum Pontificum motu proprioiban világosan kifejtett szándékát. Ha vita támadna vagy alapos kétség merülne fel a „rendkívüli forma” ünneplésével kapcsolatban, ennek megítélése az „Ecclesia Dei” Pápai Bizottságnak van fenntartva.*” A 14. pont pedig kijelenti, hogy „*A megyéspüspök feladata biztosítani a szükséges támogatást, hogy a Summorum Pontificum motu proprio szándéka szerint kellő tiszteletet tanúsítsanak a római rítus „rendkívüli formája” iránt.*”

fr. Fülep Dániel Ágoston OSPPE

Felhasznált források:

Summorum Pontificum: <http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=189>

Universae Ecclesiae: <http://www.peregrinatio.hu/dokumentumok/universae-ecclesiae/>

A hit tartalmának továbbadása

XVI. Benedek pápa a *Porta fidei* („A hit kapuja”) kezdetű apostoli levelével (2011) hirdette meg a Hit Évét. A Szentatya így fogalmaz a dokumentum kezdetén: „A »hit kapuja« (vö.: ApCsel 14,27), amely bevezet minket az Istennel való életközösségbe, és lehetővé teszi a belépést az Egyházba, mindig nyitva

áll előttünk” (PF 1). De mik is jellemzik valójában hitünket? Milyen tartalma van hitünknek, melyet nemcsak megismernünk kell, de – Krisztus parancsa szerint – tovább is adnunk testvéreinknek? Milyen gyakorlati irányelveket fogalmazhatunk meg a hittartalom továbbadását illetően? Erre keresünk választ ebben a rövid értekezésben.

1. Néhány szó a hitről

„A hit szilárd bizalom abban, amit remélünk, meggyőződés arról, amit nem látunk” – olvassuk a Zsidókhoz írt levélben (11,1). Ez a kijelentés azonban felveti bennünk a kérdést: Hogyan lehetünk meggyőződve olyan dologról, amit nem látunk? Hogyan bízhatunk abban, amit remélünk? Mindkét cselekvés értelmetlenségbe fullad, ha a meggyőződésnek, reménynek nincs alapja, tárgya. Különben üres lesz a reménykedés, „tárgytalan” a meggyőződés. Hitünk tartalmát a hitletétemény (*depositum fidei*) alkotja. „A hitletéteményt, amit a Szentagyomány és a Szentírás tartalmaz, az apostolok az egész Egyházra bízta” (KEK 84). Ehhez járul még a Magisztérium mindazon tanítása, amit az Egyház Krisztustól kapott tekintélyével élve olyan igazságokként tanít, melyek az isteni Kinyilatkoztatással szükségszerűen összefüggő igazságok (vö.: KEK 88). Ami tehát hitünk szilárd vázát alkotja, az a hittartalom.

Szent Péter apostol írja első levelében: „Legyetek mindig készen rá, hogy mindenkinek megfeleljetek, aki csak kérdezi, mi az alapja a reményeteknek” (3,15). Tegyük hozzá: arra a kérdésre is meg kell felelnünk, hogy mi az alapja a hitünknek. Csak akkor beszélhetünk igazán keresztény értelemben vett hitről és reményről, ha azoknak a Kinyilatkoztatásban gyökeredző alapja van. Reménységünk az üdvösség, melyet Krisztus hozott el számunkra, és ezt hitünk által fogadjuk be. Az isteni erények szoros összefüggésben állnak egymással. Szent Pál megfogalmazása szerint:

Mivel tehát a *hit* révén megigazultunk, békében élünk az Istennel, Urunk, Jézus Krisztus által. Általa jutottunk hozzá a *hitben* a kegyelemhez, amelyben élünk, és dicsekszünk a *reménységgel*, hogy az isteni dicsőség részesei lehetünk... A *remény* pedig nem csal meg, mert a nekünk ajándékozott Szentlélekkel kiáradt szívünkbe az Isten *szeretete* (Róm 5,1-2.5).

A hit mint emberi cselekedet

Hitünk *actus humanus*, vagyis emberi cselekedet, mellyel Istentől kinyilatkoztatott igazságokban hiszünk, azokat értelmünkkel elfogadjuk, és szabadon ragaszkodunk hozzájuk. Aquinói Szent Tamás megfogalmazása szerint: „A hit

az isteni igazsággal egyetértő értelem aktusa a kegyelem által Istentől indított akarat parancsára”¹. A hit alanya maga az ember, hiszen szabad döntésünkön, akaratunkon, értelmünkön múlik, hogy befogadjuk-e a Kinyilatkoztatás igazságait, sőt szívünk is szükséges hozzá. A Szentatya mondja: „a hit tartalmának ismerete nem elegendő, ha a szívét – a személy hiteles szentélyét – nem nyitja meg a kegyelem, amely szemet ad arra, hogy mélyre lásson és megértse, miről szól valójában Isten hirdetett szava” (PF 10).

Abban hiszünk, abban bízunk, amit az önmagát kinyilatkoztató Isten mond és ígér. A hit tehát emberi aktus, mely az ember válasza erre a szeretetből fakadó isteni önkinyilvánításra. A hit engedelmsége (*obbedientia*) születik meg a hívő emberben, mellyel oda-hallgat (*ob-audire*) Istenre, aki maga az Igazság, és aki Igéje (*Logos*) által nemcsak teremt és újjá-teremt, hanem tanít is bennünket az ő igazságaira (vö.: KEK 144, 154-155).

A hit kegyelem

Amikor Péter megvallotta, hogy Jézus a Messiás, az Üdvözítő ezt mondta neki: „Boldog vagy, Simon, Jónás fia, mert nem a test és a vér nyilatkoztatta ki ezt neked, hanem az én mennyei Atyám” (Mt 16,17).

A hit tehát nem csupán emberi cselekvés gyümölcse, hanem Isten kegyelmi ajándéka is. Megvallásához szükséges a Szentlélek indítása (vö.: KEK 153).

Hit és értelem

Sokan úgy gondolják, hogy a hit és az értelem egymással ellentétben állnak, vagy egymás riválisai az igazság megismerésében. A hit keresi a megértést, ezért az ember értelmével is kutatja azt, akiben hisz és akit még jobban meg akar ismerni (vö.: KEK 156.158). A hit és az értelem viszonyáról mondja Boldog II. János Pál pápa a *Fides et ratio* kezdetű enciklika elején: „A hit és az ész két szárny, melyekkel az emberi szellem fölemelkedik az igazság szemlélésére. Maga Isten oltotta az emberek elméjébe a törekvést, hogy meg akarják ismerni az igazságot és önmagukat, és Istent megismerve és szeretve eljuthassanak önmaguk teljes igazságához” (FR 1).

A hit az örök élet kezdete és szükséges az üdvösséghez

Ugyanakkor „hinni Jézus Krisztusban és abban, aki őt üdvösségünkért elküldte, elengedhetetlenül szükséges ezen üdvösség eléréséhez” (vö.: KEK 161).

¹ STh II-II, 2, 9c

Nem elégséges azonban egyszer elnyerni a hitet, abban állhatatosan ki is kell tartani (vö.: KEK 162) és növekedéséért tenni.

A hit az örök élet kezdete is a hívő ember számára, hiszen életének forrására, értelmére és végső céljára irányítja a zarándok Egyház figyelmét (vö.: KEK 163-165).

2. A hit tartalma

Hitünk azonban nem csupán *actus humanus*, hanem tartalma is van, melyet a hívő ember elsajátítani, és a hívő élet gyakorlatában valóra váltani hivatott. „Valójában ugyanis mély egység van a hit aktusa és a tartalom között, amelyhez beleegyezésünket adjuk” (PF 10). A hagyományos, Szent Ágoston-i kategóriákat követve megállapíthatjuk tehát, hogy hitünk nem csupán Istenre való ráhagyatkozásból és bizalomból, hitaktusból áll (*fides qua*), hanem tárgya, tartalma is van (*fides quae*), mely végső soron Istenre irányul².

A hit megvallásáról általában

Az Ösegyház tagjai kezdetektől fogva megvallották hitüket. Gondoljunk csak az „*Ikthüsz*” – akrosztikonra („Jézus Krisztus, Isten Fia, Megváltó”), vagy később a hitvallásokra, melyek rögzült szóhasználatú formulák voltak a legfőbb hitigazságok megfogalmazására. Ezeket az Egyház jóváhagyta, és a hívők, illetve a keresztelezők számára a hit megvallására szolgáltak³. Ez is jelzi: hitünknek tartalma van, mely a történelem során fokozatosan az Egyház tagjai elé tárult és rendszereződött. Volt és van is mit megvallanunk, sőt továbbadnunk a szentháromságos egy Istennek, Üdvözítőnk és a megváltás művének ismeretéről, valamint a kegyelem, a szentségek, az Egyház, Szűz Mária, és az ember szerepéről az üdvösség művében, nem is szólva az egész teremtés eredetére és végső céljára vonatkozó hitbeli ismereteinkről.

Krisztus – az Egyház kormányzásának és megszentelésének *munus*-ai mellett – Apostolaira bízta a tanításnak, vagyis a hittartalom továbbadásának kötelezettségét is. Az apostoli jogfolytonosság révén ez a feladatuk az Apostolok utódainak, vagyis a püspököknek, valamint munkatársaiknak, a papoknak is, akik az *Ordo* által szintén részesültek Krisztus papságából.

2 Vö.: SZENT ÁGOSTON, *De Trinitate* 13, 2, 5.

3 Ld.: DENZINGER H. – HÜNERMANN P., *Hitvallások és az Egyház Tanítóhivatalának megnyilatkozásai*, 1-76. A „Denzinger” egyszerre tartalmaz egyszerű és tagolt hitvallásokat, az utóbbiak legtöbbször a Szentháromság személyeinek megvallása szerint tagozódnak.

Hitünk megvallása a Szentatya tanításában

XVI. Benedek pápa a 2012. évi Püspöki Szinódus első napján a Napközi imaóra egyik *Tertia*-himnuszáról („*Most jöjj, Szentlélek, szállj közénk...*”) tartott ragyogó elmélkedésében is szólt a hit megvallásáról. A második versszakban szereplő *hitvallás* szó a latinban *confessio*-ként szerepel⁴, mely megvallásra utal (ezért a gyónásra is szoktuk alkalmazni), jelen esetben pedig a hit megvallására. Később az egyházi szóhasználatban már a *professio* szerepel (ti.: *fidei*), de – mint a Szentatya is kiemelte – a *confessio* inkább hordoz magában egyfajta *martyrológiai* jelentést, tanúságtevő erőt, mellyel a hitvalló helyt tud állni a hit ellenségeivel szemben, és meg is tudja fogalmazni tanúságtételként önma-ga és mindenki számára, hogy mit és miért hisz⁵.

A Szentatya korábban többször is hangsúlyozta már a tartalomorientált hitoktatás („*catechesi contentutistica*”) égető szükségességét az egész világon, de különösen az új evangelizációra szoruló Európában. Semmiképpen nem új tartalomról van szó, és nem is pusztán egyes régi, kiüresedett gyakorlatok hittartalommal való megtöltéséről, hanem egyfajta megújult inkulturációról, a hit tartalmának új lendülettel és a Szentlélek világosságában megújult szívvel és értelemmel való továbbadásáról. Ahogy a pápa a *Porta fideiben* is megfogalmazza: „Nem fogadhatjuk el, hogy a só ízét veszítse, sem azt, hogy véka alá rejtjük az igazságot (vö.: Mt 5,13-16)”.

3. Gyakorlati irányelvek

A Hittani Kongregáció még William Levada bíboros vezetésével 2012. január 6-án megfogalmazott egy, a Hit Évéhez adott, javaslatokat és lelkipásztori útmutatást tartalmazó dokumentumot. Részben ebből, részben pedig a már többször idézett *Porta fidei*-ből merítve fogalmazzunk most meg néhány gyakorlati irányelvet a teljesség igénye nélkül.

Elméltetés a hitvallásról, hitünk alapigazságairól

„Nem véletlen, hogy az első századokban a korai keresztényeknek meg kellett tanulniuk a hitvallást. Mindennapi imádságuk volt, hogy meg ne feledkezzenek a keresztségben kapott kötelességükről” – írja a Szentatya (PF 9). En-

4 “Száj, nyelv, érzék és erő zengjen *hitvalló* éneket” – „*Os, lingua, mens, sensus, vigor confessionem personam*”.

5 Vö.: XIII. ASSEMBLEA GENERALE ORDINARIA DEL SINODO DEI VESCOVI, *Meditazione del Santo Padre Benedetto XVI nel corso della prima congregazione generale*, Aula del Sinodo, 8 ottobre 2012.

nek nyomán szorgalmazzuk mi is, hogy a Hitvallás kapjon nagyobb szerepet életünkben. Ne csupán egy vasárnaponként „elhadart” miserészlet legyen, hanem valódi imádság, melyben *lex orandi* és *lex credendi* szoros egységet alkot. Tartsunk elmékedéseket, katekézist a benne foglalt hitigazságokról! Kezdjük azzal, hogy először mi magunk elmékedünk róluk. Sőt, nem szégyen elővenni a régi teológiai tankönyveket, jegyzeteket sem, és néha feleleveníteni egy-egy témát, vagy akár még elmékedni egy-egy igazságról, átírádkozott valóssággá téve a teológiát.

A Katolikus Egyház Katekizmusának előtérbe helyezése

Boldog II. János Pál pápa a *Fidei Depositum* kezdetű apostoli rendelkezéssel, vagyis a legmagasabb szintű tanítóhivatali megnyilvánulás által tette közzé 1992-ben a Katolikus Egyház Katekizmusát az egész Anyaszentegyház számára. Így fogalmazott: „A hitletétemény őrzését az Úr adta Egyháza feladatául, s az Egyház e feladatot minden időben teljesíti”. Ilyen jeles „feladat-teljesítés” volt a Katekizmusnak ez a II. Vatikáni Zsinat utáni kiadása is. Fel kell ismernünk: igenis állnak rendelkezésünkre hathatós, alkalmas és elérhető eszközök, hogy hitünk igazságait minél mélyebben megértsük és hiteles módon továbbadjuk. Enélkül elképzelhetetlen Európa és benne Hazánk újraevangelizálása! Külön figyelmet érdemel, és a híveknek különösen is ajánlanunk kell, hogy szerezzék be és olvassák minél gyakrabban a Kompendiumot, mely a KEK rövidebb, lényegretörő összefoglalását adja. Nagyon alkalmas eszköz arra, hogy hitünk igazságait egyszerű és világos fogalmakkal megtanuljunk és megtanítsuk. Megdöbbentő néha hallani 50-60-éves, de akár még idősebb emberektől is, hogy milyen pontosan tudják még mindig a gyermekkorukban megtanult hitbeli definíciókat, és nem ritkán azt is, hogy azok milyen fontos támpontokat adtak számukra hitük megéléséhez és továbbadásához, különösen a nehézségek idején. Érdemes tehát a Kompendiumot hitoktatásban, sőt, homíliára készülés során is használni.

Megkülönböztetett figyelem a szentségek kiszolgáltatásakor

XVI. Benedek pápa írja: „a liturgia és a szentségek nélkül a hitvallás nem lenne hatékony, mert hiányozna a kegyelem, amely fenntartja a keresztyének tanúságtételét” (PF 11). A szentségek ereje – tudjuk – *ex opere operato* hat, tehát az általuk elnyert kegyelem nem függvénye a kiszolgáltató hitének. Mégsem teljesen mindegy, hogy a szentségek kiszolgáltatója élő hitről tesz-e tanúságot, vagy csupán feladatát végző funkcionáriusnak bizonyul.

Hitünk eredményes továbbadásához hozzátartozik, hogy lehetőséget biztosítsunk a híveknek a napi áldozásra és a rendszeres szentgyónásra, a liturgia pedig legyen valóban „csúc és forrás” (*Sacrosanctum Concilium* 10) minden hívő számára. Ha az eredménytelenségek láttán erőt is vesz rajtunk a csüggedés, ne feledjük, hogy a Szentlélek elér oda, ahová mi szűkös eszköztárunk és emberi korlátaink miatt képtelenek vagyunk. Krisztus keresztdozata nem valami archiválendő, muzeális valóság, hanem annak kegyelmi hatása ma is kiárad az Egyház valamennyi tagjára, valahányszor a szentmiseáldozatot bemutatjuk, valamint hogy az Egyházban ma is ugyanaz a kegyelem működik, mellyel a Szentlélek az apostolokat „az emeleti teremben” eltöltötte (vö.: ApCsel 2). Ennek kapcsán írja a Szentatyá: „Az Egyház éppen Pünkösdkor mutatja meg nyilvánvalóan a hit megvallásának, és félelem nélküli, mindenkinek szóló hirdetésének nyilvános természetét. A Szentlélek ajándéka tesz képessé bennünket a misszióra és erősít meg, tesz bennünket becsületessé és bátorrá” (PF 10).

A hittartalom elsőbbsége minden módszer fölött

VI. Pál pápa mondását, mely szerint a mai kor embere szívesebben hallgat tanúkra, mint tanítókra⁶, sokan félreértelmezték. Hitünk továbbadásához valóban fontos a továbbadó személy hitelessége, az átadott tartalom befogadását segítheti az átadó személyes tanúsága, vagyis az, hogy ő maga mennyire éli meg azt, amiről beszél. De ez nem azt jelenti, hogy a hittartalom átadását illetően a tanúságtételnek meg kellene előznie a személyes készületet és a tartalom ismeretében való elmélyülést. És a továbbadásnak sem véleményekből, érzelmi elemekből kell állnia, hanem lényegileg a hit tartalmából. Vannak, akik „pasztorációs pörgés” címén elvesznek a nyüzsgésben, egy-két könyv elolvasása után eltévednek a különféle teóriák között, vagy a szociológia és a pszichológia útvesztőiben, netán máshol már kudarcot is vallott, vagy infantilis módszereket próbálnak ráerőltetni a hit továbbadásának folyamatára.

Álljon előttünk Jézus Krisztus, „a hit szerzője és beteljesítője” (Zsid 12,2), akivel az Egyház két évezredes tanítása és hívő gyakorlata révén léphetünk *communio*-ra. Új inkulturációra szükség van, de nem a módszereké és a segéd-eszközöké az elsőbbség, hanem a hittartalomé.

6 Vö.: VI. PÁL, *Beszéd a «Consilium de Laicis» tagjaihoz* (1974. október 2.) in *AAS* 66, 1974, p. 568.

4. Az Egyház Anyja, mint hitünk oltalmazója

Hitünk tartalmának továbbadásában nem vagyunk egyedül: segítségünkre siet a Szentek Közössége, és különösen is Egyházunk Anyjának, a Boldogságos Szűz Máriának közbenjárása. A KEK így fogalmaz: „A hívő engedelmességet legtökéletesebben Szűz Mária valósította meg” (148). Benedek pápa pedig így tanít a *Porta Fidei*-ben (13): Mária hittel fogadta az Angyal szavát és odaadó engedelmisséggel hitt az üzenetnek, hogy Isten anyjává lesz (vö.: Lk 1,38). Erzsébetet látogatva magasztaló énekekkel dicsőítette a Magasságbelit csodáiért, amelyeket azokban művel, akik benne bíznak (vö.: Lk 1,46-55). Szüzességét megőrizve örömmel és megindultsággal hozta világra egyetlen Fiát (vö.: Lk 2,6-7). Jegyesében, Józsefben bízva menekült Jézussal Egyiptomba, hogy mentse Heródes üldözése elől (vö.: Mt 2,13-15). Ugyanezzel a hittel követte az Urat, amikor az prédikált, s vele maradt a Golgotán is (vö.: Jn 19,25-27). Mária hittel izlelte Jézus feltámadásának gyümölcseit, s mindent megőrizve szívében (vö. Lk 2,19.51) átadta a Tizenkettőnek, akik ott voltak vele együtt a Cönakulumban, hogy megkapják a Szentlelket (vö.. ApCsel 1,14; 2,1-4).

Legyen szabad még a Szentatya szavaihoz egy lényeges eseményt hozzáfűzőm: a kánai menyegző csodáját, ahol Mária hittel teli lélekkel Fiára mutatva mondja a szolgáltnak: „Tegyetek meg mindent, amit csak mond!” (Jn 2,5). Mint egy végrendelet, olyan súllyal hat az Istenanya felszólítása, hiszen többször már a Szentírásban nem szólal meg. Ezek az ő utolsó, definitív, számunkra is igen fontos üzenetet hordozó szavai: tegyék meg, amit Jézus mond. Sok mindent mondott, tanított, parancsolt az Isten Fia. Zárásként most egyet emelek ki: a missziós parancsot, mellyel a hit továbbadásának kötelezettségét ruházta Apostolaira. Ez álljon mindenkor előttünk, ez indítson és lelkesítsen pasztorális munkánkban: „Menjetez tehát, tegyétek tanítványommá mind a népeket! Kereszteljétek meg őket az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében, és tanítsátok meg őket mindannak a megtartására, amit parancsoltam nektek. S én veletek vagyok mindennap, a világ végéig.” (Mt 28,19-20).

Kovács Zoltán

Imádkozzuk a niceai-konstantinápolyi hitvallást!

A magyar egyházban sokfelé gyakorlattá vált, hogy a vasárnapi és ünnepnap szentmisékben a Niceai-konstantinápolyi hitvallás helyett az Apostoli hitvallást mondják. Mivel a rózsafüzérben és más imádságok során (pl. a Szentatya szándékára) eleve az Apostoli hitvallás van használatban, ezért a hosszú formulával a híveknek ez a része alig találkozik, sokak számára szinte feledésbe ment. A Hit éve kiváló alkalom arra, hogy újra felfedezzük a Niceai-konstantinápolyi hitvallást, és újult lelkesedéssel imádkozzuk és elmélkedjük át mindazon gazdag tanítást, amelyet a „nagy hiszekegy” által az Anyaszentegyház részletesen élénk tár.

A Niceai-konstantinápolyi hitvallást az I. konstantinápolyi zsinaton, 381-ben szerkesztették meg a 325. évi niceai zsinat tanításának felhasználásával. A szentmisében először az V. században, Antiochiában imádkozták, a Miatyánk előtt, tehát az áldozást előkészítő hitvallásként. Átvette a szokást Konstantinápoly, és a bizánci szertartásban mindmáig így maradt. A Niceai-konstantinápolyi hitvallás a római rítusú szentmisébe VIII. Benedek pápa pontifikátusa alatt, 1014-ben került be vasárnapokon és főünnepeken, tehát szinte éppen ezer esztendeje.

A legújabb előírások szerint a szentmisében lehet az apostoli hitvallást is imádkozni. A „nagy credo” liturgikus hagyománya mégis vitathatatlan, s kétségkívül gazdagabban fejezi ki szent hitünk igazságait. A szó szerint ezeréves hagyománytól való eltérés nem történhet meg pusztán azért, mert lehetővé vált a változtatás. Alapelv ugyanis, hogy a liturgiában „**csak akkor vezessenek be újításokat, ha azokat az Egyház lelki haszna valóban és biztosan követeli**”. (vö. a II. Vatikáni Zsinat liturgikus konstitúciója, SC 23.)

Mi magyarázhatja a Niceai-konstantinápolyi credo cseréjét? Szoktak hivatkozni arra, hogy a Niceai-konstantinápolyi hitvallást a hívek „nem értik”. Ezen azonban biztosan lehet változtatni megfelelő prédikációkkal, amelynek alapvető feladata a hit igazságainak kifejtése, valamint katekézissel, amely a hitvallás részletes magyarázatának elsődleges formája. Megfelelő magyarázat nélkül valójában az Apostoli hitvallás sem érthető.

Az az érv, hogy az apostoli hitvallás mondása által „közelebb kerülünk” az apostolok hitéhez, teljesen hibás, hiszen a Niceai-konstantinápolyi hitvallás ugyanazt az apostoli hitletéteményt fejezi ki, csak éppen részletgazdagabban összegezve a hitágazatokat, mégpedig az első keresztény századok szenthagyományának fényében.

S itt fontos eloszlatni azt az elterjedt félreértést, mi szerint az Apostoli hitvallás onnan kapta volna a nevét, hogy az apostolok maguk fogalmazták azt. Az „apostoli” jelző nem ezt jelenti, hanem valójában arra utal, hogy a benne foglalt hitágazatok csokra az apostoloktól reánk hagyományozott hitnek a teljes összefoglalása. Azt tudjuk róla biztosan, hogy keletkezése az első századokra tehető, s keresztes formulaként, valamint a kifejezetten szentmisén kívüli rítusokban volt gyakorlatban. A trienti zsinat (1545–63) a hittanítás alapjaként jelölte meg.

Egy további érvelés az ökumenizmusra hivatkozva állítja, hogy a protestánsoknak az Apostoli hitvallás „jobb megfelel”. Azonban ez az érvelés sem teljesen állja meg a helyét, hiszen először is a szentmiseáldozat liturgiáját, amely elsősorban a beavatottaknak szól, nem vethetjük alá a katolikus Egyház hitétől és közösségétől távol lévő, semmiféle külső elvárásnak. Az ökumenizmus sohasem jelentheti az Egyházra bízott kincsek elvetését a hamis béke kedvéért. Másrészt pedig, ha valami, akkor a Niceai-konstantinápolyi hitvallás messzemenően szolgálja az ökumenizmust, hiszen ebben teljes egység van a római katolikus Anyaszentegyház és a görögkeleti egyházak liturgikus gyakorlatában. Végül pedig ezzel kapcsolatban érdemes tudni, hogy a napjainkra több tízezer ágra oszlott protestáns felekezetek között ebben a kérdésben sincsen egység, ugyanis számos irányzatuk használja a *Niceai-konstantinápolyi hitvallást*.

A hitvallás szerepe a szentmisében az, hogy általa a hívek az olvasmányokban és a homíliában (szentbeszédben) hallott isteni ígére válaszolnak: felidéznek lelkükben a hit igazságait, mielőtt az Eukarisztia liturgiája elkezdődne. Az Őszentsége XVI. Benedek pápa által 2012. október 11-én megnyitott Hit éve, amely a hit igazságainak újult erejű megismerését, hirdetését és megvalósítását szorgalmazza, különleges apropót kínál arra, hogy ahol nem indokolható kellőképpen az elérés, ott visszatérjünk a „nagy credo” használatára.

A niceai-konstantinápolyi hitvallás, amely a római liturgiának ezer esztendő óta szerves része, gazdagabban tárja eléink az egyes hitágazatokat, olyan részletek kiemelésével, amelyek közlése és megértése ma is éppúgy komoly lelkipásztori munkát kíván, mint keletkezésének idején, a negyedik században. Az igehirdetésnek ma is égetően aktuális feladata, hogy tanítsa azokat a legalapvetőbb szentháromságtani és krisztológiai hitigazságokat, amelyeket a *Niceai-konstantinápolyi hitvallás* hangsúlyoz. Szeressük és imádkozzunk buzgón a szent liturgiában!

fr. Fülep Dániel Ágoston OSPPE

A Karácsony Isten világosságának hordozóivá tesz

XVI. Benedek pápa az év első általános kihallgatásán a vatikáni VI. Pál tereben nagy szeretettel köszöntötte a zarándokokat és családjaikat kifejezve nekik szívből jövő jókívánságait: „Isten, aki Krisztus születése által az egész világot örömmel töltötte el, adjon szeretetet és békét a világnak – mondta köszöntő szavaiban a Szentatya. Katekézisét a karácsonyi ünnepkörnek szentelte, amely – mint mondta – december 24-én kezdődik és Vízkeresztig tart. A Karácsony Jézus Betlehemben való megszületésének történelmi eseménye, míg az Epifánia Isten megjelenése, működése Krisztus emberi mivoltában. Az Epifánia elnevezés a görög „láthatóvá válni” igéből származik, amely az Úr megjelenésének eseményeit foglalja magába: így a Királyok hódolatát, akik Jézusban felismerték a várt Messiást, továbbá Jézus megkeresztelkedését is a Jordán folyóban a Teofániával, valamint a Kánai menyegző csodáját, amely Krisztus működésének első jele volt. A Karácsony tehát Isten az emberi lét egyszerűségében való rejtőzését, míg az Epifánia ebben való megnyilvánulását mutatja.

A Karácsony, Isten fiának megszületése örömet jelent, amelyről az Evangéliumok is megemlékeznek. De vajon miből fakad ez az öröm? – tette fel a kérdést a pápa. Először is abból, hogy a szív örömmel telik meg közel érezve magához Istent és látva a történelemben való megmutatkozását. Olyan öröm, amely Isten Arcának felfedezéséből, szemléléséből fakad. A Karácsony öröm, mert Isten, aki az ember igazsága, élete és java, eljött közénk, hogy felemeljen magához bennünket – magyarázta a Szentatya. A Karácsony az a pillanat, amikor Ég és föld egymáshoz közelednek: a távolinak tűnő Isten mégis közel van. A betlehemi kisdedben Isten bújt meg, aki örökkévaló, szent, élet és öröm, egyesülve velünk, akik a gyengeség, a bűn, a szenvedés és a halál vagyunk. A Karácsony teológiája és spiritualitása ezt az Isten és az ember közötti „csodálatos cserének” (admirabile commercium) nevezi. Az Ige emberré lett és cserébe Isten az emberi természetet isteni méltóságra emelte.

Szent Pál ezt írja: „De amikor elérkezett az idők teljessége, Isten elküldte Fiát, aki asszonytól született, s a törvény alattvalója lett. Ki kellett ugyanis váltania a törvény alá rendelteteket, hogy a fogadott fiúságot elnyerjük” (Gal 4,4-5). A Karácsony tehát annak az ünnepe, hogy Isten megmutatta: az Ő fiai vagyunk. A „csodálatos csere” pedig az Eucharisztiaiban jelenik meg. A szentmisén Istennek ajánljuk a kenyeret és a bort, a föld gyümölcseit, hogy

elfogadja és átváltoztassa azokat Önmagát adva így nekünk. Teste és Vére által mi is részt veszünk isteni életében – magyarázta a zárandokoknak a pápa.

Ezek után XVI. Benedek Jézus születésekor a sötét éjszakában a pásztoroknak megjelent angyalokról szólt. Krisztus eljövetele szétoszlatja a homályt és a szent éjszakát égi fényvel árasztja el az Atya világosságát megjelenítve az emberek arcán. Az Egyház Izajás próféta szavait eleveníti fel Vízkereszt ünnepén: „Kelj föl, ragyogj föl, mert elérkezett világosságod, és az Úr dicsősége felragyogott fölötted! Mert még sötétség borítja a földet, és homály a nemzeteket, de fölötted ott ragyog az Úr, és dicsősége megnyilvánul rajtad. Népek jönnek világosságodhoz, és királyok a benned támadt fényességhez” (Iz 60,1-3). Arra kapunk tehát meghívást, hogy még tudatosabban vegyük misszióinkat és felelősségünket a világ iránt az Evangélium világosságnak hirdetésekor. Az Evangélium az a világosság, amelyet nem szabad elrejteni. Az Egyház Krisztustól kapja a fényt, befogadja azt, megvilágosodik általa és terjeszti a világban. Ennek kell megvalósulnia személyes életünkben is – hangoztatta a Szentatya.

Karácsonykor megállunk a kisded Jézust szemlélve és szívünkbe fogadva, hogy az Ő élete szerint éljünk, szavai, gondolatai, cselekedetei a mi szavainkká, gondolatainkká és cselekedeteinkké váljanak. Karácsony ünnepe az öröm megmutatkozásának pillanata, a Születés, amely elhozta életünkbe a világosságot, hogy mi is az öröm és Isten világosságának hordozóivá váljunk embertársaink számára. XVI. Benedek újévi első katekézisének végén azt kívánta a zárandokoknak, hogy a Karácsony időszakát az isten jelenlét áldja meg minden ember számára.

Vatikáni Rádió, 2012.01.04.

Jézus Krisztus megjelent a világ népeinek

XVI. Benedek pápa január 6-án, pénteken, Urunk megjelenésének ünnepén bemutatott szentmiséjét követően délben Úrangyala imádságot mondott a Szent Péter téren összegyűlt hívekkel. Az Epifánia, Urunk megjelenésének liturgikus ünnepe a keleti kereszténységtől ered és annak misztériumára emlékezik, hogy Jézus Krisztus megjelent a világ népeinek, akik a királyok személyében hódoltak a Betlehemben született kisded előtt. A Karácsony éjszakáján meggyűlt „új világosság” kitarja fényét az egész világra – mondta XVI. Benedek Úrangyala imádsága alkalmával.

A Karácsony és az Epifánia időszakát a világosság jellemzi, amely összekapcsolódik a téli napfordulóval is, amikor hosszabbodni kezdenek a nappalok

és rövidülnek az éjszakák. Emellett azonban Krisztus szavai a legfontosabbak: „Én vagyok a világ világossága. Aki engem követ, nem jár sötétben, hanem övé lesz az élet világossága” (Jn 8,12). Jézus a nap, aki feltűnt az emberiség horizontján, hogy megvilágosítsa mindannyiunk életét és vezessen minket zárandokutunk végső állomása felé, a béke és a szabadság földje felé, ahol örökre elnyerjük az életet az Istennel és embertársainkkal teljes szeretetközösségben.

Az üdvösség misztériumának hirdetését Krisztus az Egyházra bízta. E titokról írja Szent Pál: „erről korábban nem tudtak az emberek úgy, ahogy most a Lélek a szent apostoloknak és prófétáknak kinyilatkoztatta. Eszerint Jézus Krisztusban a pogányok is társörökösök, tagjai az egy testnek, és részesei az ígéretnek, az evangélium révén” (Ef 3,5-6). Izajás próféta Jeruzsálem városának szóló hívása az Egyháznak is szól: „Kelj föl, ragyogj föl, mert elérkezett világosságod, és az Úr dicsősége felragyogott fölötted! Mert még sötétség borítja a földet, és homály a nemzeteket, de fölötted ott ragyog az Úr, és dicsősége megnyilvánul rajtad” (Iz 60,1-2). Ez pontosan így van – hangsúlyozta a pápa. A világ ugyanis minden erőforrását egybevéve sem képes arra, hogy helyes irányt mutasson az emberiségnek. Ezzel találkozunk napjainkban is: a nyugati társadalom úgy tűnik, mintha elvesztette volna tájékozódó képességét, a távolban lévő célt. Az Egyház azonban, Isten Szavának köszönhetően, átlát a ködfelhőkön, s bár nem ismer technikai megoldásokat, mégis tekintetét a végső célra tudja helyezni és felajánlja az Evangélium világosságát minden jóakarátú embernek nemzeti vagy kulturális megkülönböztetés nélkül.

Ez a küldetése az államok pápai képviselőinek és a nemzetközi szervezeteknek, úgy, mint annak a két apostoli nunciussnak is, akiket ma délelőtt szentelttem püspökké. Szűz Mária oltalmazza őket szolgálatuk folyamán úgy, mint az Egyházat is evangelizációs tevékenységében – fohászokodott XVI. Benedek pápa Urunk megjelenésének liturgikus ünnepén mondott Úrangyala imádsága alkalmával.

Vatikáni Rádió, 2012.01.06.

A közös családi ima szépsége

A Szentatya katekézisének a Názáreti Szent Családról tartotta. „A családgyház legyen az ima első iskolája. A családban a gyermekek már a legkisebb kortól kezdve érezhetik Istent a szülők tanításának és példaadásának köszönhetően.

Egy valóban keresztény nevelés nem nélkülözheti az ima tapasztalatát. Ha a gyermekek nem tanulnak meg a családban imádkozni, később nehéz lesz betölteni ezt az űrt” – mondta a pápa. Arra buzdította a családokat, hogy fedezzék fel ismét a közös ima szépségét, kövessék a Názáreti Szent Család példáját. Így egy szívvé és egy lélekké, valódi családdá válnak.

Éppen az ima révén válunk képessé arra, hogy mély kapcsolatra lépünk Istennel. A Názáreti Szent Család az ima iskolája, ahol megtanuljuk, hogy meghallgassunk másokat, hogy elmélkedjünk, hogy behatoljunk Isten Fia megnyilvánulása legmélyebb értelmébe, példát véve Máriáról, Józsefről és Jézusról.

Emlékezetes marad Isten Szolgája, VI. Pál pápa názáreti beszéde, amelyben kifejtette: a Szent Család iskolájában mindenekelőtt megtanuljuk a csöndet – idézte elődjét XVI. Benedek. VI. Pál pápa 1964. január 5-én mondott názáreti beszédében többek között így fohászodott: „Óh, Názáret csöndje, taníts meg bennünket, hogy szilárdak maradjunk jó elhatározásainkban, készen álljunk arra, hogy meghalljuk Isten titokzatos sugallatait és az igazi mesterek buzdításait”.

Mária felülmúlhatatlan példaképe annak, hogy hogyan szemléljük Krisztust. A Fiú arca méhében formálódott, emberi vonásait tőle kapta.

Mária szívének tekintete már az angyali üdvözlés pillanatában Jézusra összpontosul. A rákövetkező hónapokban lassanként egyre jobban érzi Jézus jelenlétét egészen a születés napjáig, amikor anyai gyöngédséggel szegezheti tekintetét Fiára. Mária egész létét meghatározzák a Jézushoz fűződő emlékek. „Mária pedig szívébe véste szavaikat és el-elgondolkodott rajtuk” (Lk 2,29) – olvassuk Lukács evangéliumában arról, hogy Mária hogyan fogadta a Megtestesülés misztériumát. Ez a magatartása végigkíséri egész életén át. Lukács evangelista az, aki megismerteti velünk Mária szívét és hitét, reményét és engedelmességét, imaéletét, Krisztushoz való szabad csatlakozását. Mindez a Szentlélek ajándéka, aki leszáll rá, mint ahogy leszáll majd az apostolokra Jézus ígéretének megfelelően.

Az a kép, amelyet Szent Lukács rajzol Máriáról, példa minden hívő számára, aki megőrzi szívében Jézus szavait, összehasonlítva tetteivel és előrehalad Jézus megismerésében. Boldog II. János Pál nyomán mondhatjuk, hogy a rózsafüzér ima Máriából merít példaképet, mert Krisztus misztériumait szemléli, spirituális egységben az Úr Anyjával.

Az evangélium, mint tudjuk, nem őrizte meg Szent József egyetlen szavát sem: jelenléte csöndes, de hűséges, állandó és tevékeny. Tökéletesen eleget tett atyai szerepének minden szempontból. Jézust Máriával együtt az imára nevelte. Elvitte magával a zsinagógába, a szombati szertartásokra, Jeruzsálemba, az izraeli nép

nagy ünnepeire. A zsidó hagyománynak megfelelően József vezette az otthoni imákat reggel és este, valamint az étkezések alkalmával. Így Jézus megtanulta az egyszerű názáreti házban az ima és a munka váltakozását, azt, hogy Istennek ajánlja fel fáradozását, amivel megszerzi a családnak a mindennapi kenyeret.

A Názáreti Szent Család az Egyház első példaképe, amelyben Jézus jelenlétének és közvetítő szerepének köszönhetően mindnyájan gyermeki kapcsolatban élnek Istennel, aki átalakítja a személyek közötti kapcsolatokat is – fejtette ki az év utolsó általános kihallgatásán tartott katekézisében XVI. Benedek pápa.

Vatikáni Rádió, 2011.12.28.

Az ökumenizmus az Egyház központi feladata

XVI. Benedek pápa január 18-án, szerdán délelőtt a VI. Pál teremben tartotta meg az általános kihallgatást, amelynek alkalmával az aulát megtöltő zarándokoknak a most kezdődő keresztény egységéről beszélt. Elmondta, hogy az „imanyolcادت” több, mint egy évszázada megtartják a keresztények és közösségeik. Célja annak az adománynak a kérése Istentől, amelyért maga Jézus is imádkozott az Utolsó vacsora alkalmával: „Legyenek mindnyájan egy. Amint te, Atyám bennem vagy és én tebenned, úgy legyenek egy ők is mibennünk, és így elhiggye a világ, hogy te küldtél engem” (Jn 17,21).

A keresztények egységéért mondott közös imát 1908-ban P. Paul Wattson egy anglikán szerzetes közösség alapítója vezette be, amely később a katolikus Egyházhoz csatlakozott. Később, a harmincas években az imanyolcادت tovább tökéletesítette Paul Couturier lyoni apát, aki szerint a fohász az Egyház egységét szolgálja úgy, ahogy azt Krisztus is kívánná. Isten népének kiáltásává kell válnia, amellyel e nagy adományért folyamodik – mondta Benedek pápa. A II. Vatikáni Zsinat szerint a keresztény egységét Krisztus tanítványainak a teljes egységre és szeretetközösségre törekvésének kifejeződése. Ez a spirituális esemény egyesíti a keresztény hagyományú híveket és rámutat arra, hogy e törekvés Isten adománya által válhat valóra a folyamatos imán keresztül.

Minden évben az imanyolcادت könyörgéseit más és más ökumenikus csoport állítja össze. Idén – mondta a híveknek a Szentatyja – a katolikus Egyház képviselői és a lengyel ökumenikus tanács fogalmazta meg őket. Témája: „...Mindnyájan el fogunk változni Urunk, Jézus Krisztus győzelme által” (1Kor 15,50-58). A lengyel ökumenikus csoport a téma kijelölése során nemzeti történelméről is elmélkedett és hangsúlyozni kívánta a

keresztény hit erejét a kihívások és megpróbáltatások idején, így a lengyel történelem során is. A lengyel nemzet demokratikus és vallásszabadságot ismerő korszakot élt a XV. század idején, az utóbbi évszázadokban azonban elnyomástól szenvedett és harcolt a szabadságért. Ez vezette az ökumenikus csoportot arra, hogy a „győzelem” valódi jelentőségéről elmélkedjen. Mi is valójában a győzelem? – tette fel a kérdést a pápa. Krisztus győzelme nem a hatalom és az erő segítségével valósul meg, amelyet szavai is megerősítenek: „Aki első akar lenni, az legyen a legutolsó és mindenki szolgája” (Mt 9,35). Krisztus a szenvedők iránti szeretet, a kölcsönös segítségnyújtás, az új remény győzelméről beszél. A keresztények számára a győzelem legmagasabb megnyilvánulási formája Jézus Krisztus alázatos szolgálatában vált láthatóvá, önmaga felajánlásában a Kereszten. Ennek az „átváltoztató” győzelemnek lehetünk mi is részesei, ha hagyjuk, hogy Isten formáljon bennünket a megtérés által – mondta a zarándokoknak a pápa.

A keresztények teljes és látható szeretetközössége azt kívánja, hogy hagyjuk magunkat egyre tökéletesebb módon Krisztus képmása szerint formálódni. Az egység, amelyért fohászunk, belső megtérést kíván, amely közösségeinkre és saját magunkra egyaránt vonatkozik – hangsúlyozta a Szentatyá. Meg kell erősíteni Istenbe vetett hitünket, meg kell nyílnunk embertársainknak, és tanúságot kell tennünk az élő Istenről a mai világ számára. A II. Vatikáni Zsinat az ökumenikus törekvéseket az Egyház működésének és életének középpontjába helyezte, amelyet hangsúlyozott Boldog II. János Pál pápa is. Az ökumenizmusra irányuló tevékenység tehát az egész Egyház együttes felelőssége. Ebben az imának az ember integráns részévé kell válnia – hangoztatta a pápa.

A modern ökumenikus mozgalom tudatában van annak, hogy a keresztények közötti egység hiánya gátolja az Evangélium hatékony hirdetését. Ha egymás között megosztottak vagyunk, azzal csak zavart és bizalmatlanságot keltünk meggyengítve képességeinket Krisztus üdvözítő Szavának hirdetésében. Az egységre irányuló törekvés az új evangelizáció számára nagy kihívás, amely gyümölcsözőbb lehet akkor, ha a keresztények együtt hirdetik Jézus Krisztus Evangéliumának igazságát és választ adnak korunk spirituális szomjára.

Az Egyház élete a feltámadt Krisztus kezében van, aki győzelmének részeseivé tesz bennünket. Csakis Ő képes minket átváltoztatni, és gyengeségeinkből erőssé és bátorra alakítani. Benedek pápa végül arra hívta a híveket, hogy csatlakozzanak imáikkal a keresztény egységéhez, hogy növekedjen a szolidaritás, a tanúságtétel és az együttműködés a keresztények között.

Vatikáni Rádió, 2012.01.18.

Isten számára a hatalom szolgálat, alázat és szeretet

Benedek pápa január 29-i, vasárnap déli Úrangyala imádsága alkalmával a napi evangéliumi részlethez kapcsolódva a kafarnaumi zsinagógában történtekről, Jézus tanításáról elmélkedett a Szent Péter téren összegyűlt hívekkel. A kis város a Genezáreti-tó partján fekszik, ahonnan Péter és testvére, András is származtak. A zsinagógában volt egy ember, akit megszállt a tisztátalan lélek és aki Jézusban Isten Szentjét, vagyis a Messiást ismerte fel. Az esemény mindenkit megdöbbentett és gyorsan el is terjedt a híre Galilea egész területén – olvassuk Márk evangéliumában. Jézus az Isten országát hirdette és betegeket gyógyított meg bajukból: tanított és cselekedett – mondta a Szentatyá a híveknek.

Szent Atanáz írja, hogy a démonoknak parancsolni és elűzni őket nem emberi, hanem isteni mű, ahogyan ezt az Úr is tette: eltávolított mindenféle betegséget és bajt. Aki látja hatalmát, nem kételkedhet abban, hogy Ő Isten Fia, Bölcsessége és Hatalma – idézte Szent Atanáz írását a pápa. Az isteni hatalom nem természeti erő, hanem Isten szeretetének ereje, amelyből a világegyetem is megalakult és az Egyszülött Fiú pedig megtestesülése által meggyógyítja a bűntől megromlott világot. Romano Guardini teológus szerint: „Jézus létezése nem más, mint a hatalom alázatként való megjelenése ..., a legfőbb hatalom, amely szolgálként tűnik fel”.

Az ember számára a hatalom birtoklást, sikert, erőt jelent. Az Isten számára azonban a hatalom szolgálat, alázat és szeretet; a Jézus szerinti logika, aki letérdelt és megmosta tanítványai lábait, az emberek javát keresi, meggyógyítja sebeiket, és képes oly nagy szeretetre, hogy életét adja másokért. Mert Ő a Szeretet. Sziénai Szent Katalin írta egy levelében: Fontos, hogy lássuk és megismerjük a hit világossága által, hogy Isten a végtelen, örök és legfőbb Szeretet, aki nem kívánhat mást, mint a mi javunkat – magyarázta a Szentatyá a híveknek.

Beszéde végén a február 2-án esedékes Urunk bemutatásának ünnepére, valamint a Megszentelt Élet világnapjára emlékeztetett Szűz Mária közbenjárását kérve azért, hogy szíveink az isteni irgalomból tudjanak meríteni, amely megszabadítja és meggyógyítja emberségünket és kegyelemmel tölti el a szeretet hatalma által.

Vatikáni Rádió, 2012.01.30.

Az Isten szeretetébe vetett hit ad igazi választ a rossz leküzdéséhez

Az Úrangyala imádság alkalmával mondott beszédében a pápa a gyógyító Jézusról szóló vasárnapi evangéliumból indult ki. Jézus előbb Simon Péter anyósát gyógyítja meg, majd figyelme a testben és lélekben meggyötört kafarmaumi betegek felé fordul. Mind a négy evangélista megegyezik abban, hogy Jézus nyilvános működésének legfontosabb tevékenysége a prédikálás és az emberek különböző bajoktól való megszabadítása volt. A betegségek a világban és az emberben jelenlévő rossz tevékenységének megnyilvánulásai, míg a gyógyulások arra utalnak, hogy Isten Országá már közel van. Jézus Krisztus azért jött el közénk, hogy gyökerestől tépje ki a rosszat. A gyógyulások pedig a halála és feltámadása által megszerzett győzelem előjelei.

„Nem az egészségeseknek kell az orvos, hanem a betegeknek” – olvassuk Márk evangéliumában. Jézus abban az esetben a bűnösökre utalt, akiknek megmentésére jött el. Igaz ugyanakkor, hogy a betegség tipikusan emberi körülmény, amely során erősen megtapasztaljuk, hogy nem vagyunk önellátók és szükségünk van mások segítségére. Paradox módon akár azt is mondhatjuk, hogy a betegség üdvös dolog, amelyben megismerjük mások irántunk való figyelmét, vagy azt, hogy mi figyelünk oda másokra. Mindenképpen olykor nagyon súlyos és hosszú próbatételről van szó.

Mit tegyünk, amikor a betegség nem múlik el? Mindenek előtt keressük a gyógykezelés lehetőségeit, mert tudjuk, hogy szerencsére az orvostudomány sokat haladt előre. Ám Isten Szava arra tanít minket, hogy az Isten szeretetébe és jóságába vetett hit döntő és alapvető magatartást jelent ahhoz, hogy szembe tudjunk nézni a betegséggel. Jézus mindig ezt mondja azoknak, akiknek visszaadta egészségét: a hit gyógyított meg téged. Még a halál küszöbén is lehetséges az, ami emberi szempontból reménytelen. Az igazi válasz az, hogy a rosszat, a gonoszt Isten szeretete győzi le. Sokan ismerünk olyan betegeket, akik rettenetes szenvedéseket tudtak elviselni, mert Istenbe kapaszkodtak. A betegség során azonban mindenkinek emberi melegségre, együttérzésre van szüksége. Egy beteg embert őszinte és ragaszkodó közelségünkkel tudunk megvigasztalni, sokkal inkább mint szavakkal.

A Szentatya a vasárnapi Úrangyala imádság alkalmával emlékeztetett a betegek közelgő világnapjára, amelynek dátuma február 11-e, a lourdes-i Boldogságos Szűz ünnepe. Tegyük mi is azt, amit Jézus korában tettek az

emberek: lélekben vigyük el a betegeket Jézushoz azzal a bizalommal, hogy meggyógyítja őket, mert képes rá és akarja. Mária, a betegek Üdvössége imádkozzon értünk.

Vatikáni Rádió, 2012.02.06.

Isten soha nem hagy magunkra bennünket

XVI. Benedek pápa a vatikáni VI. Pál kihallgatási csarnokban tartotta meg a szokásos audienciát, amelyen ez alkalommal Jézus földi élete utolsó pillanatainak szentelte katekézisét. „Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engem?” (Mk 15,34). A Szentatya a hat órán át a kereszten függő, haldokló Jézus imájáról elmélkedett, amelyet Márk és Máté evangéliumaiban olvashatunk.

A keresztre feszítésen jelenlévők sértegetéseivel, a mindent beborító sötétséggel szemben, Jézus kiáltása azt mutatja, hogy a szenvedés és halál súlyával együtt, amelyben látszólag nincs jelen Isten, Jézus teljesen bizonyos az Atya közelségéről. Az Úr jóváhagyja a szeretetnek ezt a legnagyobb megnyilvánulását, a teljes önátadást, annak ellenére, hogy felülről nem hallatszik hangja, mint egyéb alkalmakkor. Az aggodalom pillanatában az ima, kiáltássá válik: ez történik velünk is az Úrral való kapcsolatunkban – mondta katekézisében a pápa.

A legnehezebb és legfájdalmasabb helyzetekben, amikor Isten látszólag nem hallgat bennünket, ne féljünk rábízni a terhet, amelyet szívünkben hordozunk. Ne féljünk Hozzá kiáltani minden szenvedésünkben.

Az emberek legvégső elutasítása pillanatában, amikor teljesen magára maradt, Jézus annak tudatában imádkozik, hogy az Atya Isten jelen van abban az órában is, amelyben végbe megy a halál emberi drámája.

Fontos, hogy megértsük: Jézus imája nem annak a kiáltása, aki kétségbe esetten néz szembe a halállal, aki úgy érzi, hogy magára hagyták. Jézus abban a pillanatban teljesen magáévá teszi a 22. zsoltárt, Izrael szenvedő népének zsoltárát. Ezáltal magára veszi nem pusztán népe fájdalmát, hanem minden emberét, aki a rossz elnyomásától szenved. Ugyanakkor mindezt Isten szívéhez juttatja el, azzal a bizonyossággal, hogy kiáltása meghallgatást nyer a feltámadásban: „a legvégső szenvedés kiáltása egyben az isteni válasz, az üdvösség bizonyossága, nem pusztán Jézus, hanem „sokak” számára” – mondta katekézisében XVI. Benedek pápa.

Jézus imájában benne van a határtalan bizalom és az Istenre való hagyatkozás, akkor is, amikor látszólag Isten távol van, látszólag hallgat és nem értjük tervét. Jézus velünk együtt és értünk szenved. Szenvédése szeretetéből fakad és magában hordozza a megváltást, a szeretet győzelmét.

Mi is mindig és újból a szenvedéssel és Isten csöndjével találjuk szemben magunkat – ezt gyakran kifejezzük imánkban. Ugyanakkor szemben találjuk magunkat a Feltámadással, Isten válaszával is, aki magára vette szenvedésünket, hogy azokat velünk együtt hordozza és biztosítson bennünket arról a szilárd reményről, hogy szenvedésünk győzelemmel ér véget.

Jézus kiáltása arra emlékeztet bennünket, hogy az imában le kell küzdenünk „énünk” és problémáink korlátait, hogy megnyíljunk mások szükségleteinek és szenvedéseinek.

A kereszten haldokló Jézus imája tanítson meg bennünket arra, hogy szeretettel imádkozzunk testvéreinkért, akik érzik a mindennapi élet terhét, akik nehéz pillanatokkal küzdenek, akiket fájdalom sújt, akiket senki sem vigasztal meg. Imádkozzunk Isten szívéhez, hogy ők is érezzék Isten szeretetét, amely soha nem hagy el minket.

Vatikáni Rádió, 2012.02.08.

Isten szeretete erősebb a legszörnyűbb rossznál

A Mária imádság előtt mondott beszédében a pápa a leprás meggyógyításáról szóló evangéliumi szakaszhoz fűzte elmélkedését. Csak Jézus szabadíthat meg bennünket a bűn leprájától és az eltévlyedéstől. Jézus, a törvény tiltása ellenére megérintett és meggyógyított egy leprást. Ebben a gesztusában benne van az egész üdvtörténet, megtestesül benne Isten akarata, hogy meggyógyítson bennünket, megtisztítson minden rossztól, ami eltorzít minket és tönkre teszi egymáshoz fűződő kapcsolatainkat.

Jézus kezével megérinti a leprást és ezzel az érintéssel leomlik minden korlát Isten és az emberi tisztátalanság, a „sacrum” és ellentéte között. Nem azért, hogy tagadja a rossz és a rossz negatív erejének létezését, hanem azért, hogy megmutassa: Isten szeretete erősebb minden rossznál, még a legragályosabb és legszörnyűbb rossznál is. Jézus magára vette betegségünket, „leprássá” vált, hogy mi megtisztulhassunk!

A pápa emlékeztetett Szent Ferenc tapasztalatára, aki, még amikor bűnben élt, leprásokkal találkozott, akik között jelen volt Jézus. Amikor Ferenc, legyőzve

belső ellenállását, egyiküket átölelte, Jézus meggyógyította őt leprájából, vagyis gögijéből és megtérítette őt Isten szeretetének. Ez Krisztus győzelmé: vagyis a mi teljes meggyógyulásunk, feltámadásunk az új életre! – mondta vasárnap déli beszédében a pápa. Utalt rá, hogy február 11-én, szombaton ünnepeltük a Lourdes-i Szűzanya emléknapját. Szent Bernadette a Szűzanya egyszerű üzenetet bízott, amely mindig időszerű: imára és bűnbánatra szólította őt fel.

Anyján keresztül mindig Jézus jön felénk, hogy megszabadítson bennünket minden testi-lelki betegségeinktől. Engedjük, hogy Jézus megérintsen és megtisztítson bennünket, legyünk irgalmasak testvéreinkkel szemben.

Vatikáni Rádió, 2012.02.13.

Az átdöfött lélek

Abban a pillanatban, amelyben a gyermek Jézust a templomban bemutattam, Szívem anyai örömmel telt meg, mert láttam, amint a Lélek két egyszerű és idős embernek felfedte az Atya titkos tervét. De átszúrta lelkemet a jövődőlés szava, amelyet hozzám intéztek:

„Az ellentmondás jele lesz Ő sokak üdvösségére és romlására... és lelkedet tör fogja átjárni!” Látod, így nyilvánult meg isteni és minden embert magába foglaló anyaságom mély titka is.

Ez a szeretet titka.

Anyai szívem tökéletesen megnyílik a szeretetre. Egyetlen más teremtmény sem képes ily nagy szeretetre.

Ha az anyai szeretet kimeríthetetlen és független gyerekei számától, gondoljátok meg, mily nagy lehet égi Édesanyátok szeretete, ha Jézus minden embert gyermekeként reábízott.

Mily nagy az én anyai szeretetem! Együttesen és egyenként ölel át mindenkit. Mindenkit követ útján, részt vesz nehézségeiben, megosztja vele szenvedéseit, segít minden szükségében, támogatja a veszélyben, örökodik a döntő pillanatokban, nem hagy el és nem felejt el senkit soha. Mélyedjete el anyai szeretetem titkában és mindig megvigasztalódtok!

Ez a szenvedés titka is.

Abban a pillanatban, amikor a pap visszahelyezi gyermekemet, Jézust, karjaimba, és nézegetik, milyen szép hathetes korában – az éppen kinyílt virág üdeségével, az agg Simeon jövődőlése előidézi, hogy lélekben már a kereszten felfeszítve látom Őt: akkor majd valóban tör szúrja át lelkemet.

Átdöfött lelkű Anya vagyok! Mert most gyermekeim sebei az enyéme is, ahogy Fiam, Jézus, sebei is az enyéme voltak!

Nagy szenvedések napjait élitek, amelyek különösen számotokra erősödnek mindig, kedves fiaim. A ti időtöket mindenféle baj kíséri: Istennek széleskörű visszautasíthatósága, nagy kötelességmulasztás, a mindenütt elterjedt szokás, hogy Istent semmibe veszik és nem engedelmeskednek parancsolatainak.

Az Egyházban növekszik a zűrzavar: túl kevesen fogadják el felhívásomat, hogy a gyermek Jézus alázatos engedelmisségével engedjék, hogy alakítsam és vezessem őket. Így sűrűsödik a sötétség az elmékben, a szívekben és a lelkekben.

Átdöfött lelkű Anya vagyok! Mellettetek vagyok, hogy összezárjam sebeiteket. Ne csüggedjétek! Imádkozzatok, vezekeljétek, legyetek kicsinyek és engedelmesek, hagyjátok, hogy alakítsalak, hagyjátok, hogy a Szívemben zúgó áradat hordozzon titeket.

Bátorság! Átdöfött lelkem fény- és kegyelemözönét ma különösen szeretném reátok árasztani. Szívembe zárlak, naponta felviszlek benneteket az Úr templomába, és anyai karomból a világ üdvösségéért áldozatul az Úr oltárára helyezlek – mint akiket én készítettem elő az Ő tetszésére.

*Szűz Mária üzenete Gobbi atyán keresztül, 1984. február 2.,
A gyermek Jézus bemutatása a templomban*

Nem lehet két urat szolgálni: Istent és a gazdagságot

XVI. Benedek pápa február 27-én, vasárnap dolgozószobájába ablakából a Szent Péter térre összegyűlt híveknek a napi liturgia szövegét magyarázva felidézte a Szentírás egyik mélyen megérintő részletét. Mint mondta: a Szentlélek adományaként Izajás próféta tollából születtek meg ezek a szavak, aki a szerencsétlenségektől sújtott Jeruzsálemhez intézett vigasztalást: „De megfeledezhet-e csecsemőjéről az asszony? És megtagadhatja-e szeretetét méhe szülöttétől? S még ha az megfeledeznek is: én akkor sem feledkezem meg rólad” (Iz 49,15).

A vasárnapi evangéliumi részlet mondandóját tükrözik e szavak – magyarázta a pápa. Máté evangéliumának részlete is az Isten nélkülözhetetlen szeretetében való bizalomra hív: Jézus arra buzdítja tanítványait, hogy higgyenek az isteni Gondviselésben, amely táplálja az ég madarait és öltözteti a mező virágait. „Ő tudja mire van szükségetek” (vö. Mt 6,24-34). A Mester ezt mondja

nekik: „Ne nyugtalankodjatok tehát és ne kérdezzétek: mit együnk? vagy: mit igyunk? vagy: mibe öltözzünk? Mindezt a pogányok keresik. Hiszen tudja mennyei Atyátok, hogy minderre szükségetek van” (Mt 6,31-33).

A nyomorban élő embertársainkat nézve Jézus szavai nem tűnnek realiztikusnak, sőt kitérő válaszként is értelmezhető – állapította meg a Szentatya. Valójában azonban az Úr azt próbálja értésünkre adni, hogy nem lehet egyszerre két úrnak szolgálni: Istennek és a gazdagságnak. Aki hisz Istenben, az első helyre teszi Országának, akaratának keresését. Mindez pedig ellentétben áll a fatalizmussal (eleve elrendeléssel) vagy a jámbor irenizmussal (a békéért történő megalkuvással). A Gondviselésben való hit nem ment fel a méltóság- teljes életért való küzdelemtől, viszont megszabadít a tárgyak iránti vágytól és a holnaptól való félelemtől – mondta a zarándokoknak XVI. Benedek.

Jézus tanítását hivatásunktól függően különböző módon lehet megvalósítani: egy ferences szerzetes radikálisabb módon követi szavait, míg egy család- apa figyelembe veszi felesége és gyermekei szükségleteit. Mégis, a keresztény ember minden esetben megkülönböztethető az égi Atya iránti bizalma alapján, úgy, mint Jézus is. Ő megmutatta nekünk, hogyan kell a földön járva élni mindig segítve embertársainkat és ugyanakkor szívünkkel az Égre figyelni, amelyet Isten kegyelme áraszt el.

A Szentatya a vasárnapi evangéliumi részlet által arra hívta a zarándokokat, hogy imádkozzanak Szűz Máriához, az isteni Gondviselés anyjához: bízzuk rá életünket, az Egyházat és a történelem eseményeit. XVI. Benedek az Ő közbenjárását kérte ahhoz, hogy mindannyian egyszerűbb és mértékletesebb életmód szerint éljünk a mindennapi tevékenységeink során, tiszteljük a teremtett világot, amelyet Isten a gondjainkra bízott.

Vatikáni Rádió, 2011.02.28.

Jézus imája a Getszemáni-kertben

A Szentatya február 1-jén, szerdán az általános kihallgatás alkalmával, amelyre a VI. Pál teremben került sor, Jézus azon imájáról elmélkedett, amelyet szenvedése előtt az Olajfák hegyén mondott. Az Utolsó vacsorát követően, „miután elmondták a hálaadó zsoltárt, kimentek az Olajfák hegyére” (Mk 14,26) és Jézus készülni kezdett személyes imájára. Ez alkalommal azonban nem akart egyedül maradni, hanem magával vitte Pétert, Jakabot és Jánost. Az apostolok közelsége a Getszemáni kertben mondott ima alkalmával jelentő-

ségteljes – hangsúlyozta katekézisében a pápa. Bár Jézus egyedül imádkozott az Atyához, mégis az apostolok közelsége szolidaritást jelentett számára a halál közeledésének órájában. Emellett meghívás is volt az apostoloknak arra, hogy kövessék Őt Keresztútja során.

Jézus tehát „csak Pétert, Jakabot és Jánost vitte magával. Egyszerre csak remegni és gyötrődni kezdett”. Majd így szólt: „Halálosan szomorú a lelkem... várjatok és virrasszatok” (Mk 14,33-35). Jézus szavai felidéznek az Ószövetség számos alakját, akik hasonló helyzetet éltek meg és imájukban kifejezték félelmüket. Mózes így szólt Istenhez: „Egyedül nem bírom ezt a népet, nagyon nehéz nekem. Ha továbbra is így akarsz velem bánni, akkor inkább ölj meg, ha tetszésre találtam szemedben, ne lássam tovább nyomorúságomat!” (Szám 11,14-15).

Jézus szavai az apostolokhoz a Getszemáni-kertben félelemlről és aggodalomról árulkodnak, amelyek tükrözik az ember rémületét is a halállal szemben. Jézus miután meghívta a három apostolt arra, hogy virrasszanak, „kicsit tovább ment és földre borulva imádkozott, hogy ha lehetséges, múltjék el ez az óra” (Mk 14,35). Jézus pozíciója kifejezi az Atya akaratára előtti meghajlást és engedelmisséget, továbbá a Belé vetett teljes bizalmat – tanította a pápa arra buzdítva a zárándokokat, hogy legyenek képesek Isten elé vinni szenvedéseiket, gyötrelmeiket. Az imában kérni kell Istent, hogy nap mint nap tudjuk követni Őt, keresztényként tudjunk élni és kérjük, hogy világosítsa meg életünket közelségével.

Ezt követően a Szentatya kitért Jézus további szavaira: „Abba, Atyám..., neked minden lehetséges: vedd el tőlem ezt a kelyhet, de ne az legyen, amit én akarok, hanem az, amit te” (Mk 14,36-37). Ebben három fontos dolog van jelen – magyarázta a pápa. Az első a kettős megszólítás: Abba, Atyám, amely jól kifejezi Jézus bensőséges, szeretetteljes, bizalmas kapcsolatát Istennel. A második Isten mindenhatóságára vonatkozik: neked minden lehetséges – mondja. Jézus ezért fordul az Atyához. Kérésében azonban újból megmutatkozik a halállal és a rosszal szembeni drámája. A harmadik dolog pedig az emberi akarat alárendelése Isten akaratának: ne az legyen, amit én akarok, hanem az, amit te. A Fiú isteni mivoltában az emberi akarat beteljesedésre talál azáltal, hogy az emberi „én” ráhagyatkozik az Atyára.

Szent Maximus Confessor tanítja, hogy a férfi és a nő teremtésének pillanata óta az emberi akarat az istenire törekszik, amely az Istennek mondott „igen”-ben válik teljesen szabaddá és valósul meg igazán. A bűn miatt azonban ez az „igen” tiltakozássá formálódott. Ádám és Éva azt gondolták, hogy

az Istennek adott „nem” a teljes szabadságot jelenti, vagyis teljesen önmaguk lehetnek. Jézus az Olajfák hegyén emberi akaratával újból igennel válaszolt Istennek. Csakis az Istennek mondott igen által valósul meg Ádám elképzelése, vagyis az, hogy teljesen szabaddá váljon – magyarázta a Szentatya. Ez az, amit Jézus valóra vált a Getszemáni-kertben: az emberi akaratot Isten akaratára irányítja. Így születik meg az igazi ember, amely által mi is elnyerjük az üdvösséget.

A Katolikus Egyház Katekizmusának Kompendiuma így tanít: „Jézus halálküzdelmében a Getszemáni-kertben mondott imádsága és utolsó szavai a kereszten föltárják fiúi imádságának mélységét: Jézus végrehajtja az Atya szeretetének tervét, és magára veszi az emberiség minden szorongását és az üdvtörténet összes kéréseit és közbenjárását. Bemutatja mindezt az Atyának, aki elfogadja és meghallgatja ezeket, amikor minden reményt felülmúlva föltámasztja Őt a halottak közül” (543).

A Miatyánkot imádkozva mi is kérjük az Atyától, hogy „legyen meg a Te akaratod, amint a Mennyben, úgy a földön is”. Elismerjük tehát Isten akaratát életünk felett, amely létünk kiindulópontja kell, hogy legyen – mondta a pápa. Tudnunk kell az isteni Gondviselésre hagyatkozni azt kérve az Atyától, hogy a neki adott „igen”-ünket mindig meg tudjuk újítani.

Vatikáni Rádió, 2012.02.01.

Jézusnak a Keresztfán mondott három imája

XVI. Benedek pápa február 15-én, a szerdai általános kihallgatás alkalmával a vatikáni VI. Pál teremben fogadta a világ zárándokait, köztük a magyar híveket. Ez alkalommal tovább folytatta elmélkedését Jézus három imájáról, amelyeket a keresztfán, halála előtt az Atyához intézett.

Az első ima rögtön azután hangzott el, hogy Jézust felszögezték a keresztre. Ezzel az imájával Jézus megbocsátást kér kínzóinak, amellyel saját maga beteljesíti a Hegyi-beszédben mondott tanítását: „Nektek, hallgatóimnak, azonban azt mondom: szeressétek ellenségeiteket, tegyetek jót haragosaitokkal, áldjátok átkozóitokat... Akkor nagy lesz jutalmatok s a Magasságbeli fiai lesztek” (vö. Lk 6,27-36). Jézus tette később megnyilvánult Szent István vértanú megkövezésében, aki szintén kínzóit bűneinek megbocsátását kérte.

Jézus a kereszten mondott második imája a reményről szól, válasz a jobb lator fohászára, aki a kereszten megbánja bűneit és Jézusban felismeri Isten

Fiát, aki láthatóvá teszi az Ő Arcát. „Jézus, emlékezzél meg rólam” (vö. Lk 23,42) – kéri a jobb lator, amelyre így felel az Úr: „Bizony mondom neked: ma velem leszel a paradicsomban” (Lk 23, 43). Jézus ezzel bizonyosságot tesz arról, hogy Isten jósága az élet utolsó pillanatában is megérinthei az embert és egy elhibázott élet végén is az Atya tárt karokkal várja hazatérő fiát – magyarázta a Szentatya.

Végül a haldokló Jézus utolsó szavairól mondta el gondolatait. „Atyám, kezeldbe ajánlom lelkemet. Ezekkel a szavakkal kilehelte lelkét” (Lk 23, 46). Jézus szavai végső kiáltásként és az Istenre való hagyatkozásként értelmezhetőek. A Kereszten Jézus teljes mértékben átéli egyedülálló szeretetkapcsolatát az Atyával, amely imájában fejeződik ki.

Jézus a kereszten mondott szavai segítenek nekünk is imánkban és utat nyitnak a remény és a bizalom felé. Jézus arra hív bennünket, hogy imádkozzunk azokért is, akik fájdalmat okoztak nekünk és bocsássunk meg nekik azért, hogy Isten világossága átjárja szívüket. Jézus halála előtti pillanatában megmutatja nekünk annak bizonyosságát, hogy bármennyire nehéz is legyen életünk, nagyok legyenek fájdalmaink, Isten, a Teremtőnk karjaiban tart minket, támogat és elkísér végetlen és hűséges szeretetével – tanította a Szentatya a február 15-i általános kihallgatáson mondott katekézisében.

Vatikáni Rádió, 2012.02.15.

A negyven napos nagyböjt

A Szentatya február 22-én délelőtt a vatikáni VI. Pál teremben találkozott a világ zarándokainak több ezres csoportjával, akiknek hamvazószerdán a negyven napon át tartó nagyböjti időszakról tanított. Mint mondta, az Egyház történetének első évszázadaiban a katekumenek, vagyis a keresztségre, a keresztény életre készülőknek volt fontos ez az időszak. A belső megtisztulás által az Istenhez való közeledés lehetőségét jelentette. Később aztán a vezeklő emberek, majd minden hívő számára meghívást jelentett arra, hogy életüket még inkább Krisztus példája szerint éljék. Az egyházi közösség nagyböjti részvétele hangsúlyozza a keresztény spiritualitás egyik fontos dimenzióját, vagyis azt, hogy a megváltás nemcsak néhányakra, hanem mindenkire vonatkozik Krisztus halála és feltámadása által. Ezért mind a katekumenek, mind azok, akik eltávolodtak Istentől és a kiengesztelődés útját keresték, mind pedig az Egyházzal szeretetközösségben lévő hívek jól tudták, hogy a Húsvétot

megelőző időszak a „metanoia”, vagyis a belső megtisztulás, a bűnbocsánat, a megtérés ideje volt – mondta katekézisében a Szentatya.

Ezt követően kitért a nagyböjttel jelentő negyven napra, a „Quadragesima”-ra. A 40-es szám az Ó- és az Újszövetségben is szimbolikus számként van jelen, amely Isten Népe életének jelentős eseményeihez kapcsolódik. Szám, amely a várakozás, a megtisztulás idejét, az Úr eljövetelét és Isten hűségét jelképezi. Idő, amely türelmes állhatatosságra és az érett döntések meghozatalára ad lehetőséget.

A 40-es szám feltűnik Noé történetében, aki negyven napon és negyven éjjelen át a bárkán volt, majd Mózesnél, aki a Sínai-hegyen szintén negyven nap és negyven éjjel várta a kőtáblát a törvényekkel. Negyven évig vándorolt a zsidó nép, hogy elérkezzen az ígért földjére, és Illés prófétának is negyven napig tartott az út Hóreb hegyéig. Negyven évig uralkodtak Saul, Dávid és Salamon zsidó királyok is.

Az Újszövetségben Jézus, mielőtt megkezdte volna nyilvános működését, negyven napra a pusztába vonult és böjtölt. Isten Szava volt tápláléka, amelylyel az ördög kísértése ellen is védekezett. Majd a feltámadt Jézus is negyven napon át megjelent tanítványai előtt és Isten országáról beszélt nekik – elevenítette fel a Szentatya a Szentírásban foglalt történeteket. A negyven napos időszak spirituális jellege ma is időszerű, amely lehetőséget ad a híveknek, hogy még inkább Jézus példáját kövessék.

A negyven napos időszak e kettősége – vagyis az Istenhez való közeledés és a megkísértés ideje együtt – jól mutatja az Egyház helyzetét is a történelem és a világ „sivatagán” át vezető útján. Ebben a pusztában a hívő embernek lehetősége van a Istennel való mély kapcsolatra, amely megerősíti lelkét, hitét, táplálja a reményt és a szeretetet – mondta a zarándokoknak a Szentatya. Tapasztalat, amely által részeseivé válhatunk Krisztus a bűn és a halál felett aratott győzelmének keresztáldozata által. A „sivatag” azonban a minket körülvevő valóság negatív aspektusának jelképe is, vagyis a sivárság, az értékekben való szegénység, a szekularizmus, a materialista kultúra, amelyek bezárják a személyt a lét evilági távlataiba megfosztva a transzcendencia minden vonatkozásától. Ez az a hely, ahol a felettünk lévő ég szürke az egoizmus, a család és a meg nem értés felhői miatt. A ma Egyháza számára azonban a pusztaság időszaka a kegyelem időszakává tud alakulni, ugyanis bizonyosak vagyunk abban, hogy Isten a legkeményebb kősziklából is képes élő vizet fakasztani – buzdította a híveket Benedek pápa.

Azt kívánta minden jelenlévőnek, hogy az elkövetkezendő negyven nap adja meg a bátorság újrafelfedezésének lehetőségét, hogy türelemmel és hittel tudjuk elfogadni a megpróbáltatásokat és a nehézségeket tudva azt, hogy a sötétségből mindig új nap virrad az Úr hatalma által.

Vatikáni Rádió, 2012.02.22.

A zoltárimádságról

A zoltár Krisztus óta az Egyház és a keresztény ember alapimádsága. Ezt énekli és olvassa, elmélkedik és ismételgeti, sírja, sóhajtozva és ujjongja megszakítatlanul, napról napra, sőt óráról órára a közösség és az egyén, szerzetesek és világiak, szentek és bűnösök, kicsinyek és nagyok, a krisztusi élet hősei és az egyszerű lelkek egyaránt. A zoltár a legnagyobb dolgokról a legegyszerűbb szavakkal beszél. Benne van az egész teológia, mégis mindenki könnyen megértheti. Mindenki imádsága: senki nem sajátíthatja ki, mégis mindenki úgy imádkozhatja, mintha egészen a sajátja lenne. Imádkozhatjuk a legébe-rebb elmélkedéssel, s imádkozhatjuk úgy is, hogy fáradtságunkban már csak a szavait tudjuk jó szándékkal mormolni.

A zoltár egyik titka, hogy bár képeivel és gazdag kifejezésmódjával megragadja figyelmünket és képzeletünket, mégis annyira általános, hogy mindenki mindig kissé átértelmezheti önmagára. Ez az átértelmezés akkor, ha krisztusi szellemben történik, nem önkényes belemagyarázás. A zoltárt ugyanis Isten adta, aki a szent szövegeket sugalmazva nemcsak a háromezer évvel ezelőtti választottakra gondolt, hanem összes híveire, az idők végéig. Lehet, hogy mi sok mindenben mások vagyunk, mint a régi jámbor zsidók, de ez a „sok minden különböző” másodrangú ahhoz képest, amiben *hasonlítunk* hozzájuk: Istenhez való viszonyunkban. Az Istenre hagyatkozó bizalom, a teremtő és gondviselő Isten csodálata, a bűnbánat szenvedélye, a szenvedésben való elkeseredés és Istenhez fordulás, az istentisztelet ünnepi öröme alapvetően *ugyanaz* a századok folyamán, s összességét minket a zoltárok egykori imádkozójával. És éppen ezek a zoltár témái. Az egyetlen különbség az, hogy amit az ószövetségi imádkozó általánosságban (és a maga akkori helyzetében) élt át, az számunkra meghatározottá vált Krisztusban. Ez a krisztusi „meghatározottság”, mely ugyanakkor a zoltárok „általános emberi” hangjában fejeződik ki: ez teszi lehetővé, hogy a zoltároknak keresztény értelmezést adjunk, és ugyanakkor önmagunkra értelmezzük őket.

Sokakban nincs meg a bátorság, hogy így éljenek a zoltárokkal. A zoltárimádságra való tanítás valahogy kimaradt a mai hitoktatásból. Pedig mérhetően sok haszonnal járna, még hozzá nemcsak pillanatnyi, hanem egész életre szóló lelki haszonnal. Időről időre szeretnénk e liturgikus „jegyzetekben” közösen elolvasni egy-egy zoltárt vagy zoltárrészletet. Nem úgy, hogy tudós magyarázatokat adunk hozzá a „biblikum” című teológiai tárgy módszereivel. Hanem úgy, ahogy századokon át tanították a zoltárimádságot: egyszerűen elmondva a zoltárt egy bizonyos értelmezésben, „olvasatban”. Persze nem egyetlen, megtanulandó olvasatnak szánjuk, hanem inkább bátorításnak. Ha ezt az „olvasatot” az előttünk élt mesterektől tanuljuk, akkor minden olvasat belül marad az érvényes krisztusi értelmezésen. Hiszen a zoltárok ilyen olvasatát Krisztus kezdte el, amikor a 109. zoltár kezdő szavait magyarázta, s ezt folytatták az apostolok, amikor ismét és ismét a zoltárookra hivatkozva értették meg, mi történt velünk a megváltásban.

Dobszay László

Egy jó tanács a zoltárimádsághoz

Az egyházatyák zoltármagyarázataikban a szent szöveg minden szavának a lelki értelmét meg akarták találni. Jól tették, hiszen a zoltár minden szava szent és kinyilatkoztatott, és ha jól értjük a szöveg alap gondolatát, minden szó beleillik abba. Mégis, néha erőltetett magyarázatokhoz kellett folyamodniuk, s ebben a mai ember nehezen tudja követni őket.

De egy másik megfontolás talán segít nekünk is abban, hogy ne akadjunk fenn a zoltár egy-egy szaván. Ne felejtsük el, hogy a zoltár imádság is, de költészet is. Mondjuk így, költői imádság. A költemény *egyes* szavai nem önmagukban jelentenek valamit, hanem az alap gondolat kifejtését segítik, és képzeletünkre is hatni akarnak. Ahogy Jézus is gyakran példabeszédekben mondta el tanítását, úgy a zoltár is gyakran részletezi, kiszínezi azt a képet, mely a tanítást és az imádságos gondolatot hordozza. Az ilyen szavak, éppúgy, mint a versekben, arra valók, hogy képzelettel és érzellemmel is megragadjuk azt a valóságot, melyről a képek szólnak.

Mit tegyünk tehát? Éljük bele magunkat a képbe, mint egészbe, s a részleteket fogjuk fel részletként. A képet egészében akarjuk megérteni, és értelmét elimádkozni, de legyünk hálásak, hogy az imádságos gondolatot nem száraz okfejtéssel adja elénk a zoltár, hanem vonzó képben.

Hadd mondjak egy példát: A 64. zsoltár ujjongó hálaadás, azért, hogy Isten nem gonoszságainkat nézte, hanem kegyességével magához fogadott minket, s minden jóval elhalmozott. Isten kegyelmi javait azzal festi le a zsoltár, hogy a természet ajándékait sorolja elő. (Ahogy a Miatyánkban „mindennapi kenyerünket” testi értelemben is kérjük, de lelki kenyerünk kérését is ebbe foglaljuk.) A zsoltár részletesen elősorolja ezeket a természeti, testi ajándékokat: Isten a folyókba vizet ad, a barázdákbá vizet vezet, záporosökökkel meglágyítja a kemény földet, a rétek kivirulnak, a dombok „vigasságba öltöznek”, a mezők megtelnek juhokkal, a völgyek bővelkednek gabonával... Mindezeknek a részleteknek lehet közvetlen értelmet is adni (Istennek köszönjük táplálékunkat), és jogos, ha azokat természetfölötti jelentésben is imádkozzuk (hálaadásul Isten kegyelmi ajándékaiért, a tanításért, a szentségekért, a kegyelem hatására kiviruló erényekért). Ez nem belemagyarázás, mindkettő jogos. De ha ezeket a részleteket nem értelmezzük külön-külön, akkor egyszerűen színes részletei annak a lelkendező szemlélésnek, mely megköszöni Istennek az ő adományait.

Soha ne akadjunk fenn tehát a részleteken, hanem engedjük, hogy az egész szöveg, az egész képvilág hasson ránk, s olvassuk azt „egészen”, imádságos lélekkel. Nekünk nem az egyes szavakkal, hanem az egész gondolattal és lelkülettel kell azonosulnunk.

Ez megold egy másik „nehézséget” is. Egy hosszabb zsoltárszöveget nem lehet úgy végigimádkozni, hogy minden szavára figyelünk. Innen azután az önvád, hogy „elkalandoztak a gondolataink”. De nem is kell minden szóra külön-külön figyelni. Elég, ha egy zsoltárversből vagy zsoltárszakaszból egyetlen szó megfogja figyelmünket. A többi pedig annak részletezése, kiszínezése, ami csak átsuhan figyelmünk képernyőjén. Ez az egy szó elég lesz arra, hogy lelkünket szárnyára véve Isten felé emelje. Meglehet, hogy ma ez a szó ragad meg minket, holnap ugyanabból a zsoltárból egy másik. Így is jó, hiszen a zsoltár mint kinyilatkoztatott imádság, végtelen gazdagságot rejteget számunkra.

Dobszay László

Mária- kegyhelyek

Máriagyúd

A Pécsről délre eső, Siklós közelében fekvő Máriagyúd (korábban Mária Gyúd, vagy egyszerűen Gyúd) hazánk egyik legnagyobb és legrégebbi búcsújáró helye. A hagyomány szerint a Szent István idejében Pécsváradra telepített bencések a Gyúdon élő, már megtért magyarok hitének erősítésére a gyüdi forrás mellett Mária szobrot helyeztek el egy kis kápolnában. Gyúd már ekkor kezdett a környék Mária tiszteletének központjává válni. Később, 1148-ban, II. Géza király templomot építtetett itt a Tenkes-hegy oldalában Szűz Mária tiszteletére. A templom szobrához és a közelében lévő forráshoz már abban az időben is sokan zarándokoltak.

A török megszállás idején a templom előbb a görögkeletiek, majd a kálvinisták birtokába került. Gyúd 1687-ben, a törökök felett aratott nagyharsányi győzelem után szabadult föl a mohamedán uralom alól, majd 1690 körül a templom újra katolikussá lett. A török hódoltság viszontagságos évei alatt az ősi kegyszobor eltűnt, és ennek pótlására az akkori plébános, p. Králycsevics Tamás, a horvátországi Kaproncáról hozott egy új szobrot 1698-ban. Ez azonban nem sokáig maradt a templomban, mert a Rákóczi szabadságharc idején, 1704-ben, a hadi események elől Eszékre menekítették. A háború befejeztével a gyüdiek szerették volna szobrukat visszakapni, de az eszékiek a kérést megtagadták. Az ezt követő perben a Szentszék és a császár is az eszékiek mellé állt, így a szobor Eszéken maradt az ottani ferences templomban.

Új szoborról Rudnay Mátyás pécsi püspök gondoskodott, és ismeretlen művésszel elkészíttette a jelenlegi kegyszobrot. A festett faszobrot már a XVIII. századtól kezdve öltöztették. 1784-ben készült a szobor vésett díszítésű ruhaszerű ezüst lemezzel való borítása és koronája is. A kegyszobor a templom főoltárán, a szentségház fölött áll, és a búcsújárók – régi szokás szerint – az oltárt körüljárva is tiszteleghetnek előtte.

A r ó z s a f ü z é r

A régi templomot Batthyány Károly gróf – később herceg és horvát bán – építtette újjá 1738 és 1742 között. A gróf az 1737. évi balkáni háborúban pestisben megbetegedett, és ekkor édesanyja Eleonóra (született Strattmann grófnő) fogadalmat tett a gyúdi Segítő Szűznek, hogy fia meggyógyulása esetén hozzájárul a templom újjáépítéséhez. A gyógyulás néhány nap múlva következett, és a gróf beváltotta édesanyja ígését.

Bár Máriagyúd hosszú évszázadokon át messze földön híres volt, és az ottani csodás eseményekről, gyógyulásokról, imameghallgatásokról közel s távolban tudtak, csak Scitovszky János pécsi püspök (a későbbi esztergomi érsek és hercegprimás) nyilvánította kegyhellyé 1846-ban.

Az I. világháború utáni három éves szerb megszállást követően Zichy Gyula pécsi püspök 1921. szeptember 8-án hálaadó körmenetet vezetett Máriagyúdre, és följajánlotta a kegyoszobron ma is látható ezüst szívet. A kegytemplomot XII. Piusz pápa basilica minor rangra emelte. A templomot a XVIII. század elejétől 1948-ig a ferences atyák gondozták. A templom melletti kolostorban 1993. óta Assisi Szent Ferenc betegápoló nővérei laknak.

A máriagyúdi kegytemplomnak csaknem minden Mária ünnepen, de más egyházi ünnepeken is van búcsúnapja. Az utóbbi években egyre több cigány látogatja a templomot, különösen a pünkösdi búcsú alkalmából.

A templom alapításának 850 éves és a második kegyoszobornak – az ősi, árpádkori kegyoszobor utódának – 300 éves jubileuma alkalmából ez év júniusában a Magyar Katolikus Püspöki Kar tagjai ünnepi szentmisét mutattak be a kegytemplomban. A jubileum ünnepélyességét növelte, hogy ebből az alkalomból elhozták Eszékéről a 300 éve készült szobrot.

Máriagyúd története szimbóluma is lehetne a balsorstépte magyar múltnak, de főlészólitásnak is vehetjük, hogy minden bajunkban, nemzetünk minden megpróbáltatásában, fenyegetettségében forduljunk bizalommal a Szűzanyához! Kérjük közbenjárását abban a tudatban, hogy életünkben és a történelemben vannak olyan helyzetek, amikor ember már nem segíthet, csupán Isten ereje. Zarándokoljunk el a máriagyúdi Szűzanyához, és könyörödjünk Hozzá, hogy tanítson meg minket elkötelezett keresztényként és keresztény magyarként élni a mai anyagi, elvilágiasodott, a valódi értékek iránt közömbös és elmagyartalanodott világban.

K. D.

Az örök élet felé vezetlek benneteket

Drága Gyermekeim!

Ma az Úr megengedte, hogy újra mondjam nektek, kegyelmi időben éltek. Kicsinyeim, nem vagytok tudatában annak, hogy Isten nagy lehetőséget kínál nektek arra, hogy megtérjete és békében, és szeretetben éljete. Ti nagyon vakok és fölhöz ragadtak vagytok, és csak a földi életre gondoltok. Isten elküldött, hogy az örök élet felé vezesselek benneteket. Kicsinyeim, én annak ellenére sem vagyok fáradt, hogy azt látom a ti szívetek elnehezült és fáradt mindarra, ami kegyelem és ajándék. Köszönöm, hogy válaszoltatok hívásomra. (Szűz Mária, Medjugorje, 2006.11.25.)

A Boldogságos Szűz Mária, mivel édesanyja, jól ismeri az emberi szívet és lelket. Ismeri lelki betegségeinket is, melyekbe beleeshetünk, ezek: a feledékenység, a szív keménysége, a hanyagság, vakság és Isten iránti hálátlanság mindazért, amit kaptunk és kapni fogunk Tőle. Ez az üzenet emlékeztetőként, figyelmeztettként és édesanyjai feddésként visszhangzik fülünkben és szívünkben. Mária azért jött, hogy felébresszen, bátorítson és Istenhez vezessen bennünket, aki mellett még ma kell döntenünk, nem pedig halálunk után.

Szűz Mária, aki az Atya dicsőségéből jön hozzánk, jobban ismeri azokat a veszélyeket, melyek ránk leselkednek. Nemrég a plébániánkon népmisziót tartottak, melynek jelmondata; „Mentsd meg a lelked” volt. Egyedül a lelkét fontos megmenteni. A lélek az alapja és hordozója mindannak, ami maga az ember. Megmenteni a lelkét azt jelenti, kapcsolatban lenni Istennel, őszinte szentgyónásban tisztára mosni a lelkiismeretünket Isten előtt, harcolni minden bűn ellen, ami eltávolíthat minket Istentől és egymástól.

Amíg a földön élünk egészségben, és nagyjából minden jól megy, könnyen megfeledkezünk a lelkünkről és Istenről. Sokszor kapkodunk, sietünk és küzdünk azért, hogy minél többet érzünk el, egzisztenciánkat és életünket bebiztosítsuk. Mindannyian tudjuk, hogy ezt mindenkinek egy nap el kell hagynia, mégis görcsösen harcolunk és kapaszkodunk ebbe a világba. Ezek a kishitőségünk

jelei, vagyis azt fejezik ki, milyen kevésbé számítunk Istenre. Mindezek következményei jól láthatóak. Egyre kevésbé van időnk egymásra, mind több a bizalmatlanság a családjainkban, a szomszédok és az emberek között. Folyamatosan nő a feszültség, az idegeskedés, a félelem, az aggodás az emberi szívekben. A Szűzanya édesanyaként szeretné megnyitni szemünket egy más valóságra, Isten valóságára, melyet magunkban hordozunk, de amely evilági gondok és az anyagi javak miatt elhomályosul és elfojtódik bennünk. Földi életünkben sok mindenre szükségünk van. Azt gondoljuk, hogy mindent meg kell szereznünk. Minden fontos, mert minden jó valamire, szolgál valamit. De ha az ember meghal, és Isten előtt találja magát, akkor már csak egy a fontos, hogy megmentjük lelkünket, és az, hogy harcoltunk-e azért, hogy Istennel kapcsolatban legyünk.

Már 25 éve és 4 hónapja küldi Isten Fiaának, Jézusnak Édesanyját, a mi égi Édesanyánkat. Mária azt mondja: „Veletek maradok, amíg a Magasságbeli megengedi; Addig buzdítalak benneteket, míg a Mindenható megengedi, hogy veletek legyek; Eljön az idő, amikor már nem leszek veletek.”

A Szűzanya jelenése általi jelenléte, kegyelem és ajándék. Kegyelem és ajándék az Egyház, a te és az én számomra, ha édesanyaként fogadjuk őt, és szavait életté váltjuk. Édesanyai hívása ne legyen hiábavaló életünkben és családjainkban. Vegyük komolyan még ma, nehogy holnap már késő legyen.

Fra Ljubo Kurtovic

***

Drága gyermekek!

A nagybőjti idővel a kegyelem idejéhez közeledtek. A szívetek olyan, mint a felszántott föld s kész arra, hogy befogadja a magot, amely jó termést fog hozni. Gyermekeim, szabadok vagytok a jót vagy a rosszat választani. Ezért hívlak benneteket: imádkozzatok s bőjtöljete. Ültessetek örömet, s a szívetekben a saját javatokra az öröm gyümölcsei fognak teremni, mások pedig ezt látják majd s a ti életek által befogadják. Mondjatok ellen a bűnnek s válasszátok az örök életet. Veletek vagyok s közbenjárók értetek a Fiamnál. Köszönöm, hogy válaszoltatok hívsomra! (Medjugorje, 2008.01.25.)

***

Drága gyermekek!

Ebben a kegyelmi időben újból az imára s a lemondásra hívlak benneteket. A napotok legyen átszöve forró fohászokkal mindazokért, akik nem ismerték meg Isten szeretetét. Köszönöm, hogy válaszoltatok hívsomra! (Medjugorje, 2008.02.25.)